

გივი გელაშვილი

რით განვსხვავდებით

2008 წელი

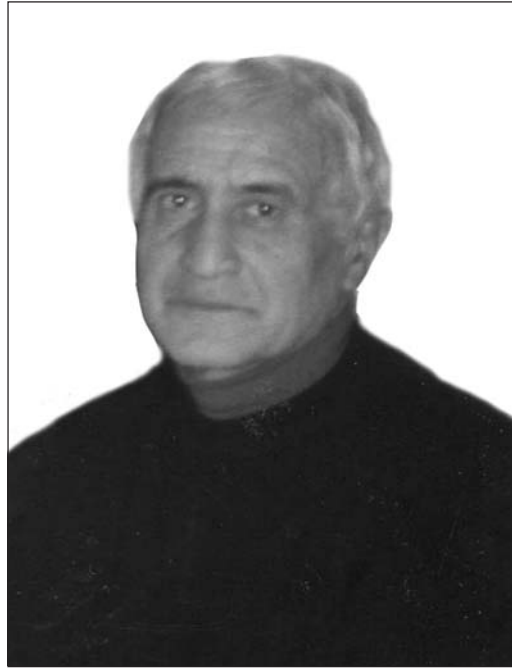
UDC(უაკ) 821. 353.1-1
გ-296

რედაქტორი კლარა გელაშვილი
მხატვარი კახა მურადაშვილი

ISBN 978-9941-0-0376-9

ვცდილობ, კვალს მტკვერი

არ დაეყაროს სხვა - არაფერი...

ასე ყოფილა ოდითგანვე ცხოვრების შარავზაზე გასული ყოველი ჩვენგანი, წუთისოფლის დიდ, ცოდვამადლით სავსე სცენაზე, უფლისმიერ შემოთავაზებულ როლს ვეუფლებით. როლის მიხედვით ნაწილობრივ ვლინდება ჩვენი ადამიანური ბუნება, – სუსტი თუ ძლიერი; მაყურებელი კი, ხან - უბრალოდ თავს იქცევს, ხან - იღრუბლება, ხან კი, როლის „საუკეთესოდ“ შესრულებისათვის, მხურვალე შეძახილებით გვაჯილდოებს. არავის აინტერესებს, რამდენად ზის ეს როლი შენს ბუნებაში. აკმაყოფილებს თუ არა შენი ზნეობის ნორმებს...

სწორედ ასეთ დროს, ზოგჯერ, მსახიობი პროტესტს აცხადებს როლზე, სთმობს სცენას და იქიდან ჯერ კულისებში, (სადაც გმირულად იტანს მაყურებლის დამცინავ ქირქილს!) შემდეგ კი, უკანა რიგში, დარბაზის იმ ნაწილში ინაცვლებს, სადაც მისი ბავშვობის ნაფეხურებზე, მოლოდინით დადლილ ფუძის ანგელოზს ჩასძინებია.

გივი გელაშვილი ცხოვრების სცენიდან გაქცეული მარტოსული პროტესტანტია. მისი საგზაო დღე და ყავარჯენიც, – ალაღმართალი კაცობა და იმ ლექსთა კრებულია, რომელიც ახლა თქვენს თვალწინაა გადაშლილი. ის კი, თუ როგორი იქნება მისი ხვალისდელი დღე, – თქვენზე, ჩვენზე და იმათზეა დამოკიდებული, ვისაც ყოველდღე ესალმება, ვისაც შეჰხარის და სთვლის, რომ მათ გარეშე სიცოცხლეს ერთი წამითაც არ ისურვებდა.

ბევრმა არ უწყის, ვის უფრო სჭირდება მხარდაჭერა, – ცხოვრების სცენაზე როლის „საუკეთესოდ“ შემსრულებელს თუ – კაცს, პოეტს, რომელმაც ბედთან ჭიდილი გაბედა...

კლარა გელაშვილი

ჩემი რწმენის გზა

მზით დავიბადე
ომის ღროს გავჩნდი,
ერთი თავნება
და ერთი ანცი,
არ მიძებნია
ქვეყნად სიმდიდრე,
არ მიძებნია
ოქრო და განძი.
ვეფრთხილდებოდი
სინდისს და ნამუსს,
გამონაცვალი
ჩავიცვი, ვკერე,
ვეფრთხილდებოდი
კაცობის სახელს,
თუმც არ მრგებია
სანაცვლო მერე.
არ დავრჩენილვარ
იმედად სხვების
და არც მქონია
ძვირფასი თვლები,
ჩემი სიმდიდრე
ჩემი ხალხია
მზის სინათლეა,
ნათელი წლები.

არ ვუღალატებ
ჩემს მრწამს და რწმენას,
ამ რწმენის გზაზე
დავიქანცები,
თუმც სხვა გამხდარა
ზნეობა ქვეყნის,
პატივს არ სცემენ
არაკაცები.

2000 წელი
ქვიშხეთი

ქართველ ახალგაზრდებს

ვხედავ ქართული სისხლი გაქვთ ძარღვში,
სატანის მახვილს არ უშინდებით,
უცხო მჭლე სულმა არა რა გარგოთ
და თქვენ ჯიშში და გენში ბრუნდებით.

მამა-პაპათა ფუძე გეძახით,
გეძახით თქვენი დიდი წარსული,
საუკუნეთა ქარცეცხლს გაუძღეს
კვლავ ჩვენი ჰქვია, - ჩვენი ქართული!

2007 წელი.

საქართველო, ჩემო ტკბილო...

საქართველო, ჩემო ტკბილო...
ლისს იქით და ლისს აქეთ,
ვეფერები შენს მიწას, ცას
ხან აქეთ და ხან იქით.
გაყოფილა საქართველო
გაუყვია მაღალ მთებსო,
ღმერთო, გული არ გაუყო
არ გაუყო ქართველებსო!

1999 წელი

სახლი

რა საშინელი
სანახავია
დაშლილი სახლი –
კერამიკურადი,
ჩემი სამშობლოს
და ჩემი ხალხის
მარადი სევდა
და ცრემლის კვალი.

2007 წელი
ქვიშეთი

კარგია

კარგია, როცა არ გრჩება
მიმავალს ქვეყნის ვალი,
როცა არ გრჩება ოჯახს,
უქმროდ, უშვილოდ ქალი.

კარგია, როცა რჩება,
ხნული ნათელი კვალის,
სახლში იმედად, ბურჯად,
სითბო საყვარელ ქალის.

2000 წელი

ადამიანს

განდა დალატი
და ბორტება,
რაც შენ დამკვიდრი
ამ დვთის მიწაზე,
შიში, შიმშილი,
სიკვდილი, ომი,
აღარ თავდება დედამიწაზე.

2000 წელი
ქვიშეთი

* * *

ბედის განგებაჲ,
ჩემს მომავალზე
მოგსურვებია
ჩუმაღ ჩურჩული,
საით მიგყავარ,
საით მიმათრევ,
თვითონ უგზო და
გზააბურღული.

2001 წელი
ქვიშხეთი

* * *

ეს ცხოვრება - ზამთრის ღამის
სულ პატარა მელოდია,
სევდიანი პეიზაჟი,
ცრემლიანი პაროდია.
ეს ცხოვრება ლოდინია,
ლოდინი და მოგონება,
სიზმარივით წამს რომ ქრება
მოჩვენება გეგონება,
ხან რომ წყრება, ხან გიღიმის,
ხან მდეღვარე ხმიანია,
ხან მწუხარე, დაღვრემილი,
ხანაც ზოგჯერ მზიანია.
ეს ცხოვრება თუ გიღიმის
დეკემბერშიც აპრილია,
სიყვარული თუკი გათბობს
ყველაფერი ადვილია.

2006 წელი
ქვიშხეთი

დედას

საწოლის თავთან დევს ყავარჯნები
ძილში შფოთავხარ და ჩუმად კვნესი,
დაწყველილ ბედის ტიალ ჯამიდან
ყველა სიმწარე და შხამი შესვი.
სარკმლიდან უმზერ ქვეყანას და მზეს,
რისთვის გსჯის ღმერთი, ო, რაღა მწამდეს?!
არ ვიცი დედა, რად გერგო ეს გზა,
უფალზე მლოცველს და მართალს ცამდე!
რით განუგეშო, რით, შენ შემყურემ?!
სულ წვალებასში, შრომაში დადნი,
როგორ აკლია ამ ეზო-ყურეს
შენი ხელების სითბო და მადლი.
ვნატრობ ბავშვობის იმ ნეტარ წამებს
როს არ მაკრთობდა ჟამის უკუნი
და ყავარჯნების სულში წამებად,
მონოტონური ნელი კაკუნი.
ნეტავი, ის დრო დაბრუნდებოდეს
ტკბილად რომ ვთვლემდი შენს ნაჯაფ ხელზე,
შენ მყავხარ მხოლოდ იმედად, დედა,
ამ უზარმაზარ სამყაროს ველზე!

ქვიშხეთი, 1992 წელი

წარსულის საშინელი აჩრდილი

მე დავიბადე სრულ წყვილში, მზის ჩასვლის შემდეგ,
სულს რომ კლავდნენ და მუხები რომ ღუმდებოდნენ,
შხამს რომ თესავდნენ, შხამს იმკიდნენ, იყვნენ ღვთის
მგმობნი,
სხვათა სიცოცხლეს ბედს სწირავდნენ, მით
ერთობოდნენ.

ო, რა დრო იყო, საშინელი, რა ჯანლი ქროდა,
სუსხი და ყინვა დაუნდობლად სულში რომ თოვდა,
არ გამოითქმის, ვინ შეიძლებს, ვინ განსჯის სწორად
მათ ამგვარ თარეშს რა სიმდაბლეს, რა ბოლო ჰქონდა.
გვამებით სავსე ვრცელ ჭაობში ჩაფლულნი მძორნი,
მთელი სამყაროს ამ ჭაობად გარდაქმნის მდომნი,
სულს რომ კორტნიდნენ და ძიძგნიდნენ, ვით ძერა-ქორნი,
იმუქრებოდნენ, გაჰყვიროდნენ გვამებზე მსხდომნი.
აზრი მოკლული, ინტელექტი, თავისუფლება,
სიცოცხლე ღირდა ჩაღის ფასად, სული მონებდა,
გაუქმებული, წართმეული წლები, ცხოვრება...
აცნობიერებს ო, ვერასგზით ჩემი გონება!
ვერ გადაურჩნენ, ვერ გაექცნენ განგების ბასრ ცეფს,
ბედნიერია, ვერ მოესწრო ვინც მათ ზეობას,
დატოვეს სისხლი, მტრობა, შური და განსაცდელი
სულს რომ აძრწუნებს და გვახსენებს მათ უზნეობას.

1996 წელი.

მარტოობა

ო, მარტოობაჲ, როგორ თრგუნავ სულსა და სხეულს,
ირველიჲ რომ გაკრავს მღუმარება და ფიქრის მთები,
ფრთებმომსხვრეული ფრინველივით გამომწყვდეული
ამოდ ვცდილობ-სანავადოდ გავშალო ფრთები.
მინდა გავიქცე, შორს წავიდე, რომ დავიშალო,
შენგან დაღლილი, სადმე წუთით, თვალს მოვეფარო,
ნეტავ რას დამდეგ რას დამყვები, სულ რომ მდარაჯობ,
დარდს და ნადველში განუყრელი ჩემო ამქარო!

თბილისი, 1986 წელი

გახსენება

ტკბილი ჰანგებით ვის უხმობს გული,
ირგვლივ რომ აფრქვევს ჯადოსნურ ბგერებს?
ვდგავარ სარკმელთან გარინდებული,
ნისლი მტკვარ გაღმით ეხვევა სერებს.
კენესის გიტარა და მახსენდება
იმ განშორების ტკივილი მწარე,
ბებერი ვერხვი მოწმეა სევდის(!)
ღრუბლიან ცაზე მიმქრალა მთვარე...
უკანასკნელი ის პაემანი,
ის სიყვარული, სულს რომ აწამებს,
წავიდა, გაქრა, ვით ბუშტი საპნის,
ოცნებით დავდეგ წარსულის წამებს.
ჩემო ოცნებავ, სადა ხარ ნეტავ?
გზა განშორების ცრემლებით ვნამე,
მითხარ, რად დაშრა სიყვარულის ტბა,
რად დამიტოვე ის სევდის ღამე?
შენ გეძებს, გიხმობს, შენ გნატრობს გული,
მიდის სიცოცხლე, წლებიც ხუნდება,
არ დაბრუნდება ის სიყვარული,
ადარასოდეს, არ დაბრუნდება.

ქვიშხეთი, 1970 წელი

* * *

დავემშვიდობე ჩემს ლამაზ თბილისს(!)
ახლა სოფლად ვარ ღამით და დღისით,
მთა მომენატრა, ტყე, ნამი დილის,
ვერ ავიტანე სიშორე მისი.
გავშორდი დამღლეულ გნიასს და სრბოლას
ყრმობის ბილიკებს მიუყვები ფრენით,
აქ ნაცნობია ნიავის ქროლვაც,
მეგებებიან ბავშვობის დღენი.

1991 წელი. ქვიშხეთი

ო, წლებო, წლებო...

ო, წლებო, წლებო, ოცნების წლებო...
საით გაფრინდით, სად გაქრით, სადა?!
მომტაცეთ ურჩი ახალგაზრდობა
და დამიტოვეთ ფიქრი და სევდა.
მომტაცეთ ქვეყნად ჩემი იმედი,
გული მღელვარეც თქვენს სრბოლას გაჰყვა,
თავდავიწყებით რომ ვაჭენებდი,
აღარ მყავს რაში თქვენ დროს რომ მყავდა.
აღარ მყავს რაში, მფრინავი რაში,
ცეცხლოვან ფრთებით ღრუბლებს რომ კვებდა,
აღვირახსნილი თოვლსა და ქარში,
ჭიხვინ-ჭიხვინით ბედს რომ დასდევდა.
ჰეი, სად არის შემდგარი ყალყზე,
ჩემი მერანი მთებზე მფრინავი?
რომ ძველებურად მოვევლო ზურგზე
და გაგაქროლო, როგორც ნიაგი!

1985 წელი. ქვიშხეთი

რით განვსხვავდებით ძაღლო მე და შენ

რით განვსხვავდებით ძაღლო მე და შენ?
ორივეს გვარჩენს პური და წყალი,
მეც ხომ ლუკმისთვის დაეძრწი შენსავით
და კიდით-კიდე მიწვევს წანწალი!...
ლუკმის ლოდინში შენ კუდს აწვალე,
მე ნიღაბს ვირგებ როცა ვიცინი
და ამ ცხოვრებამ მეც ხომ მასწავლა
შენებრ ლაქუცი, კუდის ქიცინი.
მეც ხომ შენსავით მტანჯავს ცხოვრება,
მეც ხომ შენსავით ვღრინავ და ვყეფავ,
მეც ხომ სამადლოდ მიგდებენ ლუკმას
და განსხვავება რაღაა ნეტავ?!

თბილისი. 1983 წელი

წმინდა მარიამის ეკლესიაზე

აღარ შფოთავენ! - ყველა წყნარად წევს,
ძეგლებს ეფრქვევა მკრთალი ნათება,
ჩამცხრაღა ოდეს ვნებები მწველი
გზა ბეწვის ხიდზე, ო, აქ თავდება.

ედემის ბაღი, ლაუვარდი ზეცა,
ზღაპრად ვინ შექმნა, ანდა ვისია...
ედემის ბაღში რად მრავლობს ცოდვა,
თუკი ედემი არავისია?!

ყოფა, – ეს მოკლე წუთისოფელი,
უფალო, მითხარ მოკვდავთ მისია,
ედემის ბაღი, ლაუვარდი ზეცა,
ზღაპრად ვინ შექმნა, ანდა ვისია?!

1980 წელი. თბილისი

უცნობ ქალს

ქალი – მზე ალვა გნახე,
ო, ნეტავ არ მენახე,
შენ ხარ, შენ, ე, მაგ ეშხით
მონადირეც და მახეც.
ვინ შეგქმნა, ვინა ქალო,
ვინ დაგამშვენა ასე?!
დედამ გამზარდა მეცა,
ქალო, რაზე მკლავ, რაზე?!
დღე დღეს მიჰყვება, მიდის,
შენს ნაფეხურებს დავდევი,
უფლება მომეც, ამ თავს
შენს სიყვარულზე დავდევი.
თითქოს ნათდება ზეცა
შენი თვალების აღზე,
წახვალ - ვინ იცის საით,
მომენატრები ძალზე.
წახვალ - გაქრები ისე,
ვით შუქი მზისა ცაზე,
სულ არ ინადვლებ ვის კლავს
დარდი ერთ ლამაზ ქალზე.

1983 წელი. ესენტუკი.

გახსენება

ვისხენებ სოფლის მტირალა წნორებს,
წარსული წლების სურნელი მათრობს,
გავხედავ სევდით დაბინდულ შორეთს
და ჩემს უდარდელ ბავშვობას ვნატრობ.
გამახსენდება პატარა მესრე,
ნახირს სიმღერით მოჰყვება თავქვე,
ახლაც, გარდასულ დღეების მერე,
მინდა იმ სოფლის ბილიკებს გავყვე.
მოდის ამაყად, უღიმის სახე,
გალადებული, მზისგან დამწვარი,
უჭირავს იფნის მოქნილი სახე,
არტყია წელზე ლახტის ქამარი.
ახლაც ჩამესმის სნეული დედის
ლოცვა - კურთხევა და ჩუმი კენესა,
ასე მგონია, დაღლილი მკერდი
დედის ღიმილით მითბება დღესაც.
ვისხენებ სოფლის მტირალა წნორებს,
წარსული წლების სურნელი მათრობს,
გავხედავ სევდით დაბინდულ შორეთს
და ჩემს უდარდელ ბავშვობას ვნატრობ.

თბილისი, 1980 წელი.

პეტრე ბაგრატიონს

ამ რამდენიმე წლის წინ,
ბოროდინოში, ბაგრატიონის საფლავი
ააფეთქეს და ძვლები მიწიდან ამოყარეს...

თუმცა რუსეთისთვის გმირი ხარ ქველი,
არ ეხატები მაინც კი გულზე,
ბოროდინოსთან, შენს ნაომარ ძვლებს
ქარი დასტირის გაფანტულს ველზე.
რუსული ხიშტის დიდებისათვის
ელვარე მახვილს მკერდს უხვედრებდი,
იქ კი სამშობლო ბედდაკარგული
მტერთან საომრად უხმობდა მხედრებს.
არ ეხატები მკვდარიც კი გულზე,
ამავს გიხდიან ბოღმით და რისხვით,
სამშობლოში კი ძეგლი აგიგეს,
ო, ღმერთო ჩემო, არ ვიცი რისთვის!

თბილისი, 1985 წელი

შედარება

კაცი თვით გავს ღორს
თავის სიხარბით,
ღორს კი დაერქვა
მისი სახელი,
ღორი გაძღება,
იქვე მიწვება
კაცი გამძღარი
ოსრობს ავხელი;
საქართველოზე ჰიმნს
გვიმღერიან,
ყაჩაღების და
ქურდების სორი,
კაცის სიხარბეს,
გაუმადრობას,
ვინ შეედრება,
რომელი ღორი?!

2003 წელი

სონეტი

გახსოვს? - ვმღეროდით
ტოლებთან ბაღში...
ეჰ, წლები გგქონდა
ყვავილთა დარი
და დაგენათოდა
ცის კამარიდან
ოქროს ფერებად
ნათელი მთვარის.
ვმღეროდით გრძნობით,
ჩვენი გულები
სიყვარულით და
სინაზით თრთოდა
და შეგამჩნიე,
მთვარის სხივებზე,
წამწამთა შორის
ცრემლები კრთოდა.
ნაზად მღეროდი,
ლამაზი ბაგით,
ბუღბუღის ხმაზე
ტკბილად გალობდი
და მე შემშურდა,
შემშურდა იმის,
იმ მწუხრის ღამეს
ვისზეც დარდობდი!

1980 წელი, ქვიშხეთი

სიმშიდე

თავისუფლებას
მივესწრაფით,
ხან ლოცვით, ხან სმლით,
ლტოლვა ამგვარი
შეუცნობლად
ყველას გულში აქვს,
ნამდვილ სიმშიდეს
ვეღირსებით
მხოლოდ იმ სახით,—
მშოთვარე გზაზე
ადევნებულ
სიკვდილს რომ მოაქვს!

1989 წელი

წვიმა

გადაუღებლად
წვიმს და წვიმს ისევ,
მიწას და ზეცას
შეუკრავს პირი.
ჩემი ცხოვრების
ულრან ბილიკზეც,
წვიმა დამღევს და
თავზე დამტირის!

გახსენება მტკვრის ნაპირებთან

მტკვარო, შენს ზვირთებს თუ ახსოვს ბიჭი,
ერთი შავტუხა, დაუდეგარი,
ტალღებს მხარულით რომ მიაღვევდა,
აღმა თუ დაღმა, ვით ნიაფ-ქარი?!

შენს მზისფერ ჩქერებს ეომებოდა
ბიჭებიც ახლდა გვერდით ყვეარი,
ხან შენს ხავსიან ნაპირთან რბოდა
იყო თავნება, დაუდეგარი.

ჩაეხვეოდა შენს ზვირთთა წყებას,
ეჯიბრებოდა მათ გიჟურ სრბოლას
ხან კი მართავდა თავდავიწყებით
შენ გრილ ტალღებთან ჭიდილს და
სრბოლას.

ეჩვენებოდა ცხოვრება რთული,
აჭრელეული ლამაზ ფერებით
და მოღუდუნე ტალღებს ყვებოდა
გული ოცნებით ანამღერები.

ეჰ, მკვრის ტალღებო, ნეტავი იმ დროს
რომ ლივლივებდით ალერსით მკერდზე,
სიცოცხლე მისთვის რომ მიხაროდა,
გული რომ მცემდა, ლამაზზე ერთზე.

ჰეი, სად არის ის დრო ნეტარი,
წლები ლამაზი, როგორც ჩანჩქერი,
ან იმ ცხოვრების წლები სად არის
შენს ზვირთებივით ლაღად მჩქეფარი?

აქ ჩაიარეს, აქ, იმ ტალღებმა,
მე რომ მატკობდა, მე რომ მიყვარდა,
ყველა ოცნება თავნება ბაღდის
იმ ტალღებივით გაუჩინარდა.

ქვიშხეთი, 1990 წელი

ძიას

როგორ გინდოდა, რომ ოჯახთან შენი ცხოვრება,
აწყობილიყო და ჭაპანი ტკბილად გეწია,
მაგრამ სურვილი ო, ვერ შეცვლის განგების ნებას,
უბედო კაცის ბედი გზად რომ წამოგეწია.
სამარის ქვიდან შემომცქერი ღიმილით ახლა,
ეჰ, სევდით უცქერ შენს საფლავეზე ამოსულ იას...
მე და შენ ერთად ჭიქა ღვინით შეგვისვავს, ბევრჯერ,
შესანდობარი წინაპრების და ხსოვნის, ძია.
შენი მოვლილი ეზო-ყურე სულ გაპარტახადა,
გადახნეს ბაღი, გახმა ზვარი, ვენახით სავსე,
მიტოვებული უპატრონოდ გზის პირას სახლი
აქ შენს ფუძეზე მოწყენილი დგას ჯერაც ისევ.
ჩვენს ძველ ფუძეზე ჩვენი მოდგმა არავინ დარჩა,
უყურო ქვეყნად შენს ნასახლარს ო, რა ძნელია,
სულ მენატრება შენთან ყოფნა და საუბარი,
გული ფიქრებით და ნაღველით მევსება ძია!

1980 წელი. ქვიშხეთი.

შვილებს

ტიალი ჟამი, ო, სრბოლა წლების
თქვენს ლამაზ სახეს ჭადარით მორთავს,
სიზმრად გაჰყვება ბავშვობა დღეებს,
თქვენ ჩემო დარდო, თქვენ ჩემო ორთავ!
ღვთიური მადლი, ღიმილი სათნო,
გზას გინათებდეთ უკუნში მუდამ,
თუმც კი არსებობს შური და გესლი
ავს ნუ გაივლებთ, ამალღდეთ უნდა.
მოკლე, წარმავალ წუთისოფელში
ყველას მფარველი ღმერთია მხოლოდ,
მიენდეთ უფალს, ის გაპოვინებთ
ჭეშმარიტების საწყისს და ბოლოს.
თქვენი საწოლის კიდესთან თეთრად
ღამეებს ვტეხდი ნაღველით სავსე,
თავს გეველებოდი, გეფერებოდი,
ჩემს ერთადერთ განძს ამ ქვეყანაზე.
აქ განუყრელად, სულ ჩემთან არის
ვით საგანძურის ძვირფასი თვალი,
შემორჩენილი კედელზე, ფანქრით,
თქვენი პატარა ხელების კვალი.
უთქვენოდ აქ მზეც მოწყენილია,
გული სულ მუდამ ფიქრებში ბორგავს,
თქვენს გზა-კვალს ვლოცავ, თქვენს ნაფეხურებს,
თქვენ, ჩემო დარდო, თქვენ, ჩემო ორთავ!

1992 წელი, ქვიშხეთი

შვილებს

თქვენზე ფიქრებში თენდება ღამე,
ლოცვაში ვხედები ყოველ განთიადს,
მე სხვა სიმდიდრე არა მინდა რა, –
ჩემო თეონა, ჩემო ნათია...

სხვა - ყველაფერი მოგონილია,
აკრავს ქვეყანას შავი მანტია,
ცხოვრებისაგან დაღლილი გული,
თქვენით ცოცხლობს და თქვენით ანთია.

1989 წელი თბილისი

თიბათვე

მშობლიურ გზებზე ვერავინ დამღლის
მამას მივეყვები შურდულით ხელში,
კუდის ქიცინით წინ მირბის ძაღლი,
ისმის ჩანჩქერის ხმაური ხევში.

თიბათვისთვეა, სრიალებს ცელი,
გაშლილ თელის ქვეშ ჩუხჩუხებს წყარო,
მწვანედ ბიბინებს ირგვლივ მთა-ველი,
ნათელი ცაა, ბაალი გვწყალობს.

ნასამხრალი მზე ჩამავალ სხივებს
მთის ფერდობებზე უღონოდ ფანტავს,
გზის პირას წვანან ღომა ხარები
იცოხნებიან, ფშვინავენ ზანტად.

საცაა უკვე დავადგამთ უღელს
და როცა ბინდი ფრინველებს აშლის,
წავიღებთ მთის და ველების სურნელს,
დაღლილებს დედა მიგველის სახლში.

თბილისი, 1990 წელი

მონატრება

სკოლის მახლობლად ძველი ტაძრის კედელთან, მაშინ,
ხავსმოდებული სადაც ყრია დიდი ლოდები,
საოცნებო ზარს, პაემანზე შეხვედრის ნიშანს
მოუთმენლად და სასოებით ველოდებოდით.

აქ მოველ, ისევ მომენატრე, სადა ხარ ნეტავ,
მახსოვს ამ ქვაზე ჩამოდები მოსწავლის ჩანთას,
შორეულ წლების სითბო გულში საამოდ წვეთავს,
ასე მგონია, რომ საცაა მოირბენ ჩემთან.

თითქოს ზარს რეკენ, მოლოდინი გულს ორად მიყოფს,
დაუფლებია სხეულს თრთოლვა და მღელვარება,
რა კარგი იყო, ჩემო კარგო, შენს გვერდით ყოფნა,
მაშინ მზე უფრო ანათებდა და ელვარებდა.

სკოლის მახლობლად, ძველი ტაძრის კედელთან, მაშინ,
ხავსმოდებული, სადაც ყრია დიდი ლოდები,
საოცნებო ზარს პაემანზე შეხვედრის ნიშანს,
მოუთმენლად და სასოებით ველოდებოდით.

1983 წელი, თბილისი

ფიქრია ჯულუხაძეს

ჩემს ღამაზ, პატარა მეგობარს

იქნებ ქვეყანა შენი სარკმლიდან
მოსჩანს ბინდისფრად მთელი სამყარო,
ო, ღმერთმა ნუ ქნას, და თუ ასეა
მსურს შენს ცხოვრებას ბინდი გავეყარო.

შეხედე, ირგვლივ რა ფერებია(!)
ციდან მუხები შენკენ მოჰქრიან,
შენ აგირჩიეს დღეს მათ დედოფლად,
შენს ირგვლივ როკვენ, ჩემო ფიქრია!

ვიცი, მალე მზე სხივებს მიაფრქვევს
შენი ცხოვრების ღურჯ გადასახედს,
მჯერა, ღიმილი გადაშლის ნაღველს
და გაანათებს შენს ღამაზ სახეს!

1999 წლის 23 სექტემბერი

ქვიშხეთი

ვერ შეგეღვევი, ვერასდროს დაგთმობ,
შენთან მამყოფა სულ მუდამ ნეტავ,
სიშორეს შენთან გული ვერ ითმენს
მინდა ყოველთვის რომ ვიყოთ ერთად.
როს მენატრება შენი სერები
შენკენ მოყვავარ შორიდან სიზმრებს,
ძილში ვუღიმი და ვეფერები
ტოლებთან ნარბენ გზებსა და მინდვრებს.
თავს შევიყრიდით ბიჭები, მახსოვს
ველზე ყვავილთა სურნელი იდგა,
სოფლის ნახირიც იქ ძოვდა ახლოს
ჩემი „ლამაზა“ სულ თვალწინ მიდგას...
ლხინი, გართობა, ლახტი, შურდული
ხან ვჭიდაობდით და ხან ბურთს ვდევედით,
განშორებისას კვნესოდა გული
და მევსებოდა თვალები სევდით.
შენთან დავტოვე ჩემო სოფელო,
დღეები ტკბილი და მხიარული,
შორეულ გზებზე თან დამყვებოდა
შენი ხატება და სიყვარული.
ჩემი ბავშვობის ტკბილო ზმანებაჲ,
შენს ყოველ ბილიკს ვვალერსები,
ჩემო სამშობლოჲ, შენ შემოგველოს,
ჩემი გულიც, და ჩემი ლექსებიც.

1981 წელი

ტელევიზორი

ვუმზერ ეკრანს და
ვნება არ ცხრება,
მოსჩანს მღელვარე
ჩვენი ცხოვრება –
ქვეყნის ამბები
ნაირ-ნაირი,
ტყუილ მართალი,
ზოგი შაირი,
ზოგი შინიდან,
ზოგი გაღმიდან,
ცხელი ამბები
ყველა არხიდან.
ეს დიქტატორი,
ეს დემოკრატი,
ეს სექსობობაა
ლედი - მონიკა,
მოსჩანს მჩქეფარე,
მოსჩანს მღელვარე,
ჩვენი ცხოვრების
დღეთა ქრონიკა.
მოსჩანს ღიმილი,
მოსჩანს ცრემლები,
მოსჩანს ტკივილი -
სავსე პირთამდე,
მოსჩანს ვარამი
წუთისოფელის,-

ჩვენი მოკლე გზა
ბეწვის ხილამდე.
მოსჩანს ეკრანზე
ხელისგულივით –
ჩვენი ცხოვრება,
ჩვენი სიყალბე!

2007 წელი

* * *

კლარა გელაშვილს

ჩემი სისხლი და ჩემი ხორცი ხარ,
მაგრამ ამიტომ არ გეფერები(!)
იმისთვის, ყველას დარდი რომ გტკივა,
რომ გსურს ყველასთვის იისფერები.

ცოტა თუ დარჩა დღეს ქვეყანაზე,
ვისაც აწუხებს ვისიმე ბედი,
ვისაც მომავლის დარდი ფიქრით ღლის
და გაყიდული სამშობლოს ხვედრი.

მჯერა, შვილებს შენ ისე გამოზრდი,
რომ ოქროსფერმა არ მოსჭრათ თვალი,
ხატად სამშობლო გაჰყვებათ სავალს,
ფარად კი ღოცვა - ქართველი ქალის!

2003 წ. 4 აპრილი
ქვიშხეთი

კიდევ იცეკვეთ!

ვუძღვნი საშურის მხარეთმცოდნეობის
მუზეუმის მშენებელ ქალბატონებს.

საოცრად ღამაზმა, თბილმა საზეიმო საღამომ,
რომელიც გაიმართა მუზეუმის დღესთან
დაკავშირებით, განუმეორებელი შთაბეჭდი-
ლება დატოვა ჩემზე.

თქვენს ღიმილიან სახეს რომ ვუმზერ
დარდი, ნაღველი სულ მავიწყდება,
ამ ცივ, გლუვ კედლებს ცეკვით რომ ათბობთ,
თითქოს კედლები შუქით ბრწყინდება.
იცეკვეთ კიდევ, კიდევ იცეკვეთ,
ო, ამკობს რხევა მინდვრის ყვავილებს,
ცეკვის შემდეგაც ნუ, ნუ მოიწყენთ,
მე ლექსებს გეტყვით ცეკვით დაღლილებს.
აავსეთ ბნელი დარბაზის თაღი
თქვენი ღიმილით და სიმღერებით,
მე თქვენ ყოველთვის დაგიწერთ ლექსებს
და სულყოველთვის მოგეფერებით!

1998 წელი. ქვიშხეთი.
18 მაისი

გახსენება

დიდი რუსეთის ერთ ძველ ხუტორში,
ღამაზი ქალი გულს ჩამივარდა.
ღურჯთვალება და ქერათმიანი
ო, რომ იცოდეთ, როგორ მიყვარდა...
 ღღეს პაემანზე აღარ მოვიდა,
 მის შესახვედრად მივიჩქაროდი,
 აღარ მოვიდა ჩემი საუნჯე,
 ო, ღმერთო ჩემო, როგორ ველოდი!
ვაკოცე იმ ღღეს, გამინაწყენდა,
ჰავა ამკაცრებს აქ ტურფა ქალებს,
გოროზ ციმბირელს კოცნით გაგუთობ
მე იმ სუსხიან და ცისფერ თვალებს.

1976 წელი. თბილისი.

ორმოცდაათი წლის გავხდი უკვე

ორმოცდაათი წლის გავხდი უკვე...
საშინელ დრო-ჟამს მოუწამლავს ხალხიც და არეც.
ზეობს ურჩხული და დარაჯობს ჩემს ციხის კარებს,
სული დაქანცა, სული ელტვის უგრძნობ ბრბოთ თარეშს.
ორმოცდაათი წელიწადი ვატარებ თალხებს...
ციხის კედლებში მარტოობას და ნახავთ ნაღველს,
მახინჯ კანონებს, ციხის ჯალათს და მავთულხლართებს,
ეპოქის სირცხვილს, ჩვენს ვაებას და ციხის დამღებს.
ჩამკეტეს, შემკრეს, დამადუმეს, წამართვეს სული,
გულში რაც ენთო ჩაიფერფლა, ჩანაცრდა ცეცხლი,
ყრია ნაგავში ფასეული და ღირებულები,
გაუფასურდა ყოველივე, ოქროც და ვერცხლიც.
მიდის, მილოდავს ეს უაზრო ყოფა დამღლედი,
მიდის ცხოვრება ულაზათო, ვადაგასული,
მიდის მიყვები წყევლა-კრულვით, კენესით, ნაღველით,
ხელფეხშეკრული, სულზე კლიტით გადარაზული.
აჰა, მთავრდება სისხლიანი ეს მარათონი
და იმპერიის აგონიის ხრჭიალებს თვლები,
ახალ თაობებს გაზრდის წლები, მე კი შემომრჩა
ჩამონგრეული ცხოვრება და სიბერის წლები!

1989 წელი. თბილისი.

გოგი გუდაძის ხსოვნას!

ბავშვობისას, გოგის, მამამ უყიდა ჯიპის მაგვარი ხელით ნაკეთი ავტომობილი, რომელსაც გვერდებზე ეწერა “ქვიშხეთი”. დღეს აღარც გოგია, აღარც მამა. ავტომობილი წლების მანძილზე უპატრონოდ ეგდო სახლის შესასვლელთან...

ჩვენი ბავშვობის ეს უტყვი მოწმე,
ეხლაც აქ გდია პირმადთან ისევ,
ჩვენი წარსულის წლებს რომ აცოცხლებს
და გულის ცრემლით და სევდით რომ ავსებს.

გალაღებულნი ამ რკინის რაშით,
დავქროდით ერთ დროს ქვიშხეთის გზებზე
და ყველას ახსოვს ანცი ბიჭების
დამწვარი სახე ქარზე და მზეზე.

ეს, რკინის რაშო, ქცეულხარ ჯართად
და მოგდებია გარს ჟანგის ტონი,
სად გაქრა ნეტავ, რომ მენატრება,
ის ანცი ბიჭი, შენი პატრონი?

ეს ეზო ყურე რომ მოწყენილა
და ეკალ ბარდი რომ ხარობს ასე,
მოვლილი იყო და იყო ერთ დროს
აყვავებული, სიცოცხლით სავსე!

1997 წელი
ქვიშხეთი

ცდა

ცდილობს რომ იქცეს
ადამიანად...
იყენებს მომენტს
და წუთებს ყოველს;
რაც უფრო ცდილობს,
მეტად ემსგავსის
მტაცებელ ნადირს
და ველურ ცხოველს.

1997 წელი, ქვიშხეთი

მიწის მატლი

ეს უბადრუკი
ჩვენი ცხოვრება,
ვხედავ, რა რიგად
უბადრუკდება,
როცა უღირსი
და მიწის მატლი,
რბილ სავარძელზე
აცუნდრუკდება!

გასხვისებული ცხოვრება

ცხოვრება შენი
გაასხვისეს, გისჯიან ცრემლებს.
სამშობლო შენი, –
საჭურისებს და დარჩათ მწყემსებს;
საუნჯე ჩენი,
გაატანეს წყალსა და მეწყერს,
ხელისუფლება,
ხელთ უპყრიათ უცხოთა მძევლებს!

2006 წელი, ქვიშხეთი

შენი სურნელი

წარსულის ღანდებს
წლების შრე ფარავს
და განშორების
სევდის სამანი,
ეს გაზაფხული
შენ თავს მაგონებს,
ეს გაფურჩქნული
იასამანი.
ერთურთს უამთასგლა
გვეოფს და გვაშორებს,
ეს უნაპირო
სამყარო დარდის.
ხარბად ვიყნოსავ
ყვავილთა სურნელს,
რომელსაც შენი
სურნელი ასდის!
1996 წელი

ლეკის გზა

სახელი მტრების სახსოვრად,
ეს გოლგოთის გზა ჩვენია,
ტკივილად შერჩა სამშობლოს,
ჭრილობად შემორჩენია!

2001 წელი

ყალბი ცხოვრებით, ყალბი ფიქრებით,
ყალბი სიტყვებით და ყალბი აღზრდით,
სამოცდაათი წელი ო, ამ გზით
დაჰკნა რამდენი ნიჭი და აზრი!

1991 წელი

* * *

დავთესე, დავრგე,
იხარა ნერგმა.
დაიყვავილა,
შეიბა კვირტი.
მომცა ნაყოფი.
გახმება?- მოვჭრი!
გაეჩნდი, გავმრავლდი
ჩემს საქმეს მოვრჩი!

1990 წელი თბილისი

* * *

დავთესე, დავრგე,
იხარა ნერგმა.
დაიყვავილა,
შეიბა კვირტი.
მომცა ნაყოფი.
გახმება?- მოვჭრი!
გაუჩნდი, გაუმრავლდი
ჩემს საქმეს მოვრჩი!

1990 წელი თბილისი

სხივს სიცოცხლისას

ხშირად საკუთარ
თავს ვერ ვერევი,
თუმც ვებრძვი გრძნობებს
და ვეურჩები,

ცხენი

თავისუფლებას
და ლაღად ნავარდს
დრო უღმობელი
ქამანდით სდევდა,
ბედსშერიგებულს
თვალეში უკრთის
თვალუწვედნელი
ტრამალის სევდა!

1990 წელი. თბილისი

რჩეულთა ხვედრი

ფრინველთა მეფე
გოროზი მზერით
თავს დასტრიალებს
კლდოვან ქარაფებს,
ასე ნუ ფრენო,
ვინ ეტყვის ზევით,
თავისუფალი
არ ცნობს ქარაგმებს!
აქ ვინ გაბედავს
ამგვარად ნავარდს?!
სხვა სურათია
მიწაზე, დაბლა,-
დაბადებიდან
ფრთებს რომ აჭრიან,
რომ ვერ აფრინდეს
მზისაკენ, მაღლა!

1987 წელი. თბილისი

სამშობლოს ტკივილი

ჩემს სამშობლოში სიცოცხლე -
თოვლია დიდი!
საბრალო ხალხი ვედარ უძლებს
ცხოვრებას დუხჭირს,
სწორედ ამიტომ იხიზნება,
იყრება, მიდის,
ჩემს სამშობლოში სისცივეა, –
შიათ და უჭირთ!

2006 წელი. ქვიშხეთი

მიწა

მიწა, – საცხოვრად სამარხად,
მიწა, – საზრდოდ და საძოვრად,
მიწა, – წამებად, წვალებად,
მიწა, – საბრძოლოდ საომრად,
მიწა, – ფიქრებად დარდებად,
გზა-გზა ეკლებად ვარდებად,
მიწა სიზმრებად ქრება და -
წარსულს სახსოვრად ბარდება.

2005 წელი. ქვიშხეთი

ამინდი

ნუ იწუნწკლები ამინდო,
მზე გვინდა, წვიმა კი არა,
ველარ მივდექ და მოვდექი,
გულსა ხარ, როგორც იარა.

2003 წელი, ქვიშხეთი

სინანული

თუ მარტოხელა მოხუც ქალად
იქეცი ოდეს,
დაუფიქრდები, გაიხსენებ
და განსჯი ყოველს!
იტყვი: ის ერთი ჩემს ნატვრაში
შეადნა წარსულს!..
მარტოდმარტოს რომ დაგიზამთრდეს
ო, როგორ არ მსურს!

უაზრო ყოფა

დღე ბორიალში,
ფიქრებში გადის,
სულში გროვდება
ფერფლი და ნამწვი.
ხან წყალს შევსვამ და
ხან ღვინოს–მარნის,
ხან კი ქუჩაში
უაზროდ დავძრწი.
ხან, წიგნს ვკითხულობ,
ხან, ყანას ვმარგლი,
ხან, ძაღლი მართობს,
ხან, ხალხი ბაზრის,
ხან, ცას შევყურებ,
ხან, კოკორს ვარდის,
ვერ ვავსებ მაინც
სიცოცხლეს აზრით!

1991 წელი

ადვირი ახსნეს

ადვირი ახსნეს გაუხედნავ
უწვრთნელ უღაყებს,
დანავარდობენ ქუჩა-ქუჩა
ტლინკების სროლით,
ჭიხვინ-ჭიხვინით გადადიან
გიჟურ მაღაყებს,
შეძრეს ქვეყანა, შეაჯერეს
ველური სრბოლით,
პატრონი მწვრთნელი, გადათელეს,
ჩაწიხლეს ფეხით,
ყველა ბაღიდან და ყანიდან
იღებენ სინჯებს,
შლიან სამანებს, ყველა საზღვრებს
არ ცნობენ ვიზებს,
კანონის დაცვას ვინ შებედავს,
ვინ მოთხოვს გიჟებს!

2003 წელი

მამული

ფულზე გაყიდულ
სამშობლოს ვდარდობ;
ორგულს დიდება
და ფული ართობს.
კხედავ - სატანა
ლადობს, ნავარდობს,
თვისტომი ისევ
მამულით ჩარჩობს.

2003 წელი.

* * *

როდემდე, ნეტავ როდემდე,
სული როდემდე წეწონ,
სიმწირე, ასე როდემდე
სული, სულ ერთი ბეწო!
ჰეი, რას გადამეკიდეთ,
აღარ მშორდები დარდო?!
ადამის მოდგმავ, უჯიშოვ,
ხშირად ბოროტს თეს მარტო!

2006 წელი.

მზიას!

ამ მაგიდასთან, ყვავილებს შორის,
წლები მიქრიან ერთგულად იღწვი,
ნეტავ, თუ ოდეს დაგიფასდება
ეს სიყვარული, ასე რომ იწვი?!

აგროვებ, კინძავ, ჟამთასვლის ფურცლებს
მაგ გამრჯე ქალის ლამაზ ხელებით,
შენს ყოველ საქმეს ახლავს სურნელი
მშობელი მიწის მინდორ-ველების.

ჩვენი წარსული წლების საგანძურს
უვლი, სათუთად დალოლიავენ,
აღნუსხავ ყოველ ნივთს და უნიკუმს,
ზოგს მტვერს აშორებ, ზოგს ანიავენ...

ხშირად საქმისთვის დავობ და იბრძვი
მას ეწირება ცრემლები შენი,
ამ ერთგულებას, ამ თავდადებას,
შენი ტირილი და ცრემლიც შეგნის.

დღეს ამ ცხოვრების მდეღვარე გზაზე,
ხარ რიგში ქართველ, ღირსეულ ქალთა,
ყვადე მუდამ, აგშორებოდეს
ავდარი წლები, სიავე ჟამთა!

2004 წელი
1 თებერვალი

ნაღვლიანი დრო

ბურავს მიდამოს
ნისლების თაღხი
და განძარცულა
ყველგან ხეები,
ჩაუამებული
და უსახური
ჩვენი ცხოვრების
მიდის დღეები...
აღარც სიცოცხლე,
აღარც სიკვდილი,
არც ჩანგი, ფუნჯი,
აღარც სალონი,
გავერანებულ
მამულში მეფობს,
ძარცვა-გლეჯა და,
ბრბოთა კანონი!

1993 წელი

ბედნიერება

ბედნიერება
თუ კი არსებობს –
წუთისოფელის
ურჩი მდგმურების,
– ეს არის კარგი:
მშობლები, და-ძმა,
კარგი მეუღლე
და მეგობრები.
კარგი მოყვასი
და მეზობლები,
ნორჩი ბავშვები,
ჩვენი ნერგები,
კარგი ფიქრები,
კარგი ზრახვანი
და სიბრძნე წლების,
როცა ბერდები.

2000 წელი, ქვიშხეთი

ბოლო წუთები

მე წარმოვიდგენ
სახლში ბოლო დღეს,
იმ ბოლო წუთებს
სიკვდილთან ბრძოლის,
როცა იმსხვრევა
ყველა სიმაგრე
ნაგები ყველა
კოშკები ბროლის.

2001 წელი, ქვიშხეთი

მეგობარს

გურამ ყორანაშვილს

ჭეშმარიტების შორ გზაზე
რა ძნელი გასავლელია,
რამდენი შური და ღვარძლი,
ღმერთო, რამდენი მტერია!
მადლიერების სანაცვლოდ
გიღრენენ ნაწერ-არზებით,
ეს გულნამცეცა, პატარა,
წუთისოფელის მეზავრები.
ყალბი არც საქმე, არც სიტყვა
და არც მანტია დიდების,
სიტყვა სამშობლოს სჭირდება
და გზაა კაცის ღირსების!

2006 წელი
ქვიშხეთი.

ნატვრა

დღეს მას აქებენ, მის გარშემო
იკრიბებიან.

ის ზარ-ზეიმით ახალ-ახალ

მიღწევებს აცხობს;

შურით აღვსილნი ზეცისაკენ

ნაბავენ თვალებს:

- ო, რა მადლია ეს თავხედი

ძირს დაენარცხოს!

ექვე

თავგამოდებით ასე რომ ვეძებთ,
ბედნიერება არის კი სადმე?
სიკვდილი სიცილს ვეღარ იკავებს,
ჩასაფრებულა ჩვენს ფეხრთით აქვე.

თავს რომ ვიტყუებ, განა არ ვიცი
ზოგს რომ ვგონივარ ვითომ მაგარი,
თავის ხერხი აქვს ყველას საშველად,
კაცის საშველი?.. ვინ თქვა, სად არის?!

1998 წელი

აღარ მიყვარხარ ზამთარო

აღარ მიყვარხარ ზამთარო,
ბრაზიან ძაღლსა გაეხარო,
სულ შეტევაზე მოდიხარ
მაცნე სიკეთის არ ხარო.

მაზარალებ და მაწვალელებ,
მტერს და ბოროტსა გაეხარო,
საშველს არ მაძლევ, გასაქანს,
ავი და მკაცრი რამ ხარო.

ამბურძგლავ, ამაკანკალებ,
ხან ცხვირს, ხან ყურებს მომწვაგო,
მომივარდები ყინვებით
ვწყველი შენს ჯიშს და გვარსაო.

გადარებ მომხედურ ურჯულოს,
მოლაღატეს და გამცემსო,
ამაბარბაცებ მთვრალივით
კვანტს გამომდებ და დამცემო.

ბავშვობაში რომ მიყვარდი, –
დავრბოდი ციგით ქარშიო,
მაცდურად შემეყოლიე
ერთი სულელი ბავშვიო.

აღარ მიყვარხარ ზამთარო,
აღარ მომწონხარ არაო,
არ მიყვარს მოკლე დღეები
არც შენი თეთრი ფარდაო.

2000 წელი.

ჩვენი ცხოვრება

როგორ გრუხუნებს
ამ ზამთრის ღამეს,
ელვამ უკუნის
ფარდა გაფხრიწა,
აი, ასეთ დროს,
ჩვენში ამბობენ, –
ზამთარი ახლა
უკვე გაბერწდა.
არეულია
დრო და ქვეყანა,
მიწაც, სამყაროც
დაბერებულა,
ჩვენი ყოფა და
ჩვენი ცხოვრება,
იმ ზამთრისამებრ –
გაბერწებულა!

2007 წელი

დავითის ანდერძი

არ გამიშვია ხმლისათვის ხელი,
მეპარა ერის ბედი სანამდეც
და დაგიტოვეთ ქვეყანა ვრცელი,—
ნიკოფსიიდან დარუბანდამდე.

მამულის სუნთქვას დაუგდეთ ყური,
თქვენი სულდგმაა და საფიცარი,
დაგმეთ მუდმივი შუღლი და შური,
ოღითგან ჩვენი დამაქცევარი.

დროა, ერთმანეთს კვლავ მხარს უბამდეთ
და ივერთ მიწებს სხვებს არ ატანდეთ,—
ნიკოფსიიდან დარუბანდამდე,
და ოფსეთიდან არეგაწამდე!

1980 წელი, თბილისი

მეგობრის ხსოვნას!

„სათაფლიაზე მწარე ბლებია“
(სულხან აბაღაძე)

შენგან სახსოვრად ნაჩუქარი
ლექსები დამრჩა,
თვალს ვავლებ სტროფებს, ვერ ვიშორებ,
ნაღველს და ფიქრებს,
რომ შეგძლებოდა ზღვა წუხილის
უბრალოდ განსჯა,
არ ჩამქვრალიყო სიყვარულის
დღეები იქნებ.
შენს მაგიდაზე და წიგნებზე
მტვერი დევს ახლა,
ცრემლი თვალებს მწვავს, მაგონდება
განვლილი წლები,
სათაფლიაზე გაზაფხულზე
რომ აღარ ახვალ,
ატირდებინ უშენობით
ის „მწარე ბლები“!

1990 წელი
თბილისი

ვუძღვნი მ.....ს

სევდა ხარ ჩემში, ვით სული ჩემი,
სევდად დარჩები, ტკივილად, ვიცი...
როგორ მიყვარხარ, ო, ღმერთო ჩემო,
როგორ მიყვარხარ, ო, ვინ რა იცის?!

ეს მოსაწყენი და ყრუ ქვეყანა
შავად ნაგები თეთრი ფონია,
შენ ხარ მიზეზი, შენი ბრალია,
ეს უკუნეთი დღე თუ მგონია!

ჩემი სიცოცხლის შემოდგომის პირს
ეს სიყვარული ჩემი ფარია,
მე მეკუთნოდეს ნეტავი მაინც
შენი ფიქრი და სულის არია.

ვიცი ეს ჟამი, უღმობელი დრო,
შენს თავს წამართმევს, გზა კი ორია,—
შენკენ დახშული სავალი ჩემი
რა ახლოს არის და რა შორია.

მაინც მაღლს ვწირავ მაღალ ღმერთს ჩუმად,
შენ რომ არსებობ და შენ რომ მყავხარ,
ვინც ამ უნაზეს წამებს რომ მჩუქნის,
ვიზეც ვჩურჩულებ, – როგორ მიყვარხარ!!!

სევდა ხარ ჩემში, ვით სული ჩემი,
სევდად დარჩები, ტკივილად, ვიცი...
როგორ მიყვარხარ, ო, ღმერთო ჩემო,
როგორ მიყვარხარ, ო, ვინ რა იცის!

2001 წელი

დიდედას!

დიდო დიდედა, გიგონებ ტკბილად...
გღევედა სიკეთე ფარად და ხმლადა,
ვატარებ შენზე სევდას და ტკივილს,
შენი ღიმილი დამყვება მარად.

გაქრა ხსოვნიდან წლები - ნასეტყვი,
დადგა დღეები ყრუ, უსაშველო,
მინათებს უკუნს შენი სიტყვები: –
„სიყვარულისთვის იცხოვრე შეილო!“

გახსოვს? მხედებოდი ღიმილით კართან,
თავს მომაყრდნობდი მხარზე ყვედრებით...
გააჩაღებდი ძველ ბუხარს კვართით
თან ჩემს მომავალს ღმერთს ავედრებდი.

ნუ დაივიწყებ, მეტყოდი, შენ ჯიშს,
ნუ დაივიწყებ სიკეთეს, ამაგს, -
"შენ დაიფარე მაღალო ღმერთო,
შენ მოუმართე ხელი ჩემს ნაგრამს!"

...ტკბილად გისმენდი და სიყვარულით
ვუმზერდი შენს სუსტ, და დამჭკნარ ხელებს,
როგორ აწყობდი ტაბლაზე ჩემთვის
ხილს, ტკბილეულს და ნუგბარ ჩურჩხელებს.

დამშვიდობების დროც მოვიდოდა...
უკვე გზა-შარას უშენოდ მივდევ!
კვლავ მესმის: როდის ჩამოხვალ ბიჭო,
თუ მეღირსება გიხილო კიდევ?!

დიდო დიდება, გიგონებ ტკბილად,
მდევდა სიკეთე ფარად და ხმლად,
ვატარებ შენზე სევდას და ტკივილს,
შენი ღიმილი დამყვება მარად.

1987 წელი. თბილისი

არაფრისთვის

არაფრისთვის
დავიბადე,
არაფრისთვის
წავალ ცაღო,
არაფრისთვის
ვზივარ, ვფიქრობ,
არაფრისთვის
უნდა ვცაღო.

2000წელი
ქვიშხეთი

ასეთ ცხოვრებას!

აბა, რა ვუთხრა ასეთ ცხოვრებას,
ნატვრა, ოცნება რომ არ ახდება?
სახლში რომ მიხვალ ფიქრით დაღლილი,
სახლის კედლები მარტო დაგხვდება.

სუფრასთან ეშმა ჩამოგიჯდება,
შენს ბედს დასცინის, ახითხითდება
და მარტოობის დამთრგუნველ წუთებს
კაცი ლექსით და დარდით შეხვდება.

მერე საწოლზე წამოწვები და,
წასულ შვილებზე ჯავრს ეპარები,
ძიღბურანში მყოფს ყურში ჩამესმის,
ეკლესიაში რეკენ ზარები!...

წამოვდები და პირჯვარს გადვიწერ,
ხატის წინ ღოცვით გული მშვიდდება,
ჩამქრალ კერაზე დადარს გავქექავ, –
გარეთ ცივა და უკვე ბინდება.

2005 წელი. ქვიშხეთი

ნეტავ ვიცოდე!

წუთისოფლის გზას მივყვები,
გზებზე ბრმასავით დავდივარ,
რამდენ სიგიჟეს, სიბრყვეს,
რამდენ შეცდომას ჩავდივარ.
ნეტავ ვიცოდე, უფალი
აღსარებას თუ მენდობა,
ცოდვილს ნეტავ თუ მომელის
პატიება და შენდობა?!

2001 წელი, ქვიშხეთი

ვუძღვნი მ.....ს

როგორ არ მინდა
გაკრთობდეს ოდეს,
პირქუშ სამყაროს
საზარი ხმები,
ვიხილო შენი
თვალები ცრემლით
და წლების ჯილდო,—
ჭადარა თმები.
როგორ არ მინდა
ოდეს ჩემს სმენას,
შენი გულიდან
კვნესა ჩაესმას,
როგორ არ მინდა
შენი სიბერე
და გაჭირვება
ვნახო ოდესმე...

2002 წელი

დედის ვალი

მძიმეა, მეტად უსაშველო და მაინც ტკბილი,
ტვირთი, რომელიც შენ გარგუნა განგებამ დედა,
შენით დალოცვილ გზებით მივდევ ცხოვრების
ბილიკს
შენით დანახულ განათებულ სამყაროს ვხედავ.

დიდია, დიდი ძალზე დედა, ეს საქმე ძნელი,
შენ გაბარია შვილებისა და ქვეყნის ბედი,
ო, რა ტკბილია შენი თბილი ნაჯაფი ხელი,
ჩემო ძვირფასო, საყვარელო, ლამაზო დედი.

შენ გევალება გზა გვიჩვენო, აფრქვიო შუქი,
შეგვმატო ძალა და ამ ძალით აგვაგსო ყველა,
შენ შეაყვარო ერთურთს მტრები და მოსპო შური
და დაამყარო სამუდამოდ მშვიდობა ყველგან.

შენ შეგიძლია რომ იტვირთო მხოლოდ შენ
ძალგის,
ძალა შთაგებერო ყველა ჩვენგანს გაგვიძღვე
ღმერთთან,
შენგან შევიგრძნობთ სიკეთის მაღლს და უფლის
ძალას,
მარადიული ცხოვრებისკენ მივყავართ ერთად.

ეს ის საქმეა სანაქებო და ეს ის ვალი,
შემოქმედს რომ სურს, სულის ჭაში რომ
იღანდება,
შენ გაქვს, შენ, მხოლოდ, საამისო ღონე და ძალა,
გთხოვ, აასრულო ღვთის ბრძანება, სურვილი, ნება.

შენ შეგიძლია ჩემო დედა, რომ ჩვენი სახლი,
ბედნიერების, სიყვარულის მწვერვალზე დადგა
და გაანათო ღვთიურ შუქით სიმძლვრით ახლით,
კიდით-კიდემდე, რომ იფრქვიოს ანათოს
მძლავრად.

1995 წელი, ქვიშხეთი

დემოკრატია მოდის

ნარინჯისფერი ვარდის,
რეკოლუცია „მოდის“,
თავისუფლება სიტყვის
დემოკრატია მოდის.

ბრძანება ისმის–სწორდით!
ჩამოთრეული ბოზის,
თავისუფლება მოდის
ცისფერების და ბოზის.

თავისუფლება გიჟებს
ყველანაირი ლექსის,
თავისუფლება ხვევნის,
აღერსისა და სექსის.

უნდა დავიცვათ ღირსება
აფხაზების და ოსის,
უნდა დავიცვათ ღირსება
ყველა მომხდურის, ოხრის.

ქართველებს ღვინო, დუღუკი
და თითოს თითო ყანწი,
მრავალჟამიერ, ჰარალო
და ერთი კაი კვანწი!

2005 წელი
ქვიშხეთი

მგზავრი

გამჩენო ღმერთო,
მგზავრი გამზარდე,
კიდევ ერთსა გთხოვ
გამომაზამთრე,
ყვავილებს გაშლილს
დავკრეფ მთაბარზე
გულზე მივიბნევ
ისე მამგზავრე.

1997 წელი
ქვიშხეთი

ფიქრი ტყეში

ტყეში მარტო ვარ,
ვწევარ გულადმა
და იღუმალი ხმა მოაბიჯებს,
ხშირი ფოთლების
ლივლივ-ლივლივში
ვხედავ ლურჯ ცას და
ღრუბლის ნაგლეჯებს.
ვწევარ და ვფიქრობ:
ვინა ვარ, რა ვარ?
გამოცანაა წუთისოფელი,
სამყაროში ვარ
წერტილი მცირე
და ეს ტყე, მიწა,
განუყოფელი.

1989 წელი
თბილისი

გოგოვ, გოგოვ პაწაწინავ!

გოგოვ, გოგოვ პაწაწინავ,
გაპრანჭული რომ დადიხარ,
ასე თვალებს ნუ აელვებ
ვიცი, ვიცი ლამაზი ხარ.

თავი გინდა მომაწონო
ჩემს სახლის წინ რომ დადიხარ?
ჩუმად მორცხვად რომ მიდიმი,
შე კუდრაჭა, რა კარგი ხარ!

გაიზრდები, დაქალდები,
ყვავილივით ნაქარგი ხარ,
ცოლად მაინც მე წაგიყვან
თუმც ძალიან ამაყი ხარ!

1980 წელი
თბილისი

საკუთარ თავს

ბედი ძალღვივით გააგდე...
იყავი მუდამ ცეტი,
სადმე გინახავთ? მითხარით, –
გიჟი, ამაზე მეტი!

1999 წელი
ქვიშხეთი

სახუქარი

გაზაფხულს გიძღვნი
სახუქრად,
დე, ჩემი იყოს
ზამთარი,
შენთვის მოვქსოვე
საკაბეღ,
ჩემი ღამაზი
ზღაპარი.

1995 წელი
ქვიშხეთი.

ჩემო უფალო

ზოგჯერ აშკარად, შეგნებულად
ზოგჯერ უბრალოდ,
თუ რამ უმსგავსი მიკადრია
ჩემო უფალო,
გთხოვ რომ შემინდო, მაპატიო
რასაც ჩავდივარ,
ერთი უბირი, უსინათლო,
ერთი მგზავრი ვარ!

1997 წელი

რამდენ ერთს

რამდენ ერთს უნდა გაუძლო,
ხანახან ვიტყვი: კმარა!
ნეტავ, არ დავიხოქებდე,
ღმერთო, მომეცი ძალა!

1999 წელი

მოულოდნელად გვამცნეს

მოულოდნელად გვამცნეს -
გზავნიან დავთრებს, არზებს,
უქმდება თქვენი საყდარი,-
გუშინ ზემოდან ბრძანეს.
ელდა და ზაფრა გვეცა,
სულყველას გული მისდის,
არსად სხვა სულის საზრდო -
არ ცნობენ სინდის-ნამუსს.
ღმერთს ვეხვეწებით, უფალს,
ყველა სალოცავ მუზებს,
გადაგვარჩინოს ავ უამს,
გვაგართ გასაფრენ ბუზებს.

2007 წელი
ქვიშხეთი

ღმერთი გადმომხედავს

ფურცლის ნაგლეჯზე ლექსსა ვწერ,
დღეს ისიც აღარ დამრჩა,
სახლში სიცივე, სიბნელე
სიკეთე არსით არ ჩანს.
მკრთალია ფანქრით ნაწერი,
ავადმყოფობის ფერს გავს,
დღეს პურის ფულიც აღარ მაქვს,
ხვალ, ღმერთი გადმომხედავს.

1994 წელი
ქვიშხეთი

შევარდნაძის ხელისუფლებას

ხელისუფლების
ამ ბინძურ თამაშს
არ ააქვს ბოლო
და დასასრული,
ძარცვავენ მამულს
მონები ფულის
და ზეობს ირგვლივ
გახრწნილი სული.
ბორგავს შიმშილით
ქვეყანა ჩემი,
ღვივდება ცეცხლი
ღვას სუნი დენტის,
გლეჯენ ჩვენს სულებს
დაცემულ მამულს,—
ნება მთავრობის
და პრეზიდენტის.

2002 წელი
ქვიშხეთი

ბოლო სიტყვა

ვიცხოვრე და არც ვიცხოვრე,
იყო მრავალი საცდური
უფაღს ერთსა ვთხოვ, ერთი მსურს,
ბოლო სიტყვა ვთქვა კაცური!

2007 წელი
ქვიშხეთი

მეზობელი

მეზობელთან გადავედი,
იყო დილა საქმის ხანა,
არ ეცალა ვიღაცასთან
შედგომოდა ენის ფხანას.
ვეხვეწები, მენქარება,
არ მომიკვდუ, დათმო განა?
გამიწვრილდა გული, მსურდა,—
გამომესვა ყელში დანა!

2001 წელი

ჭეშმარიტება

ჭეშმარიტების ძეგნაში
ბევრი წავიდა გზამართაღს,
ვერც მოსამართლე მსაჯულნი
ვერ დაამკვიდრებს სამართაღს.
ვინ იბრძვის სიმართლისათვის,
ვინ არის ამის განმრცობი,
როცა თვითონვე კაცია
ჭეშმარიტების საცობი?!

ყბედობენ ხელისუფალნი

ზოგისთვის ავი დრო არის
ზოგისთვის ატლას ფარჩების,
ზოგისთვის დრო და ჟამია
მამულზე ფიქრის, დარდების.
არეულია ქვეყანა
დამათხოვრობენ ბაღლები,
ხელისუფალნი ყბედობენ
უკვე მოსულან ახლები.

2000 წელი
ქვიშხეთი

გლობალიზაცია

მოდის გლობალიზაცია,
მავანთ მიზანი, არსია,
ვისთვის დადუპუა, გაქრობა,
ვისთვის ეს მხოლოდ ფარსია.
ცდილობენ, რომ შეაერთონ
ევრო-აფრიკა, აზია,
ერები არივ-დარიონ -
მათი მიზანი მრწამსია.
მოშალონ საზღვარ-მამული
ყველა საერთოდ აქციონ,
საკვების მომწელებლებად
და რობოტებად გვაქციონ!

2004 წელი
ქვიშხეთი

წუთისოფელი

დღეს პომიდორის
თესლი დავთესე,
უკვე ახლოა
ჩითილების დრო,
ადარც ფულია,-
გაჭირვებაა,
შენ რას გარგუნებს
უსაქმურთა ბრბო?!
რა ვქნა, რომელ ქვას
ვახალო თავი,
ბარი და თოხი
მიჭირავს ხელში,
რომ გავიტანო
როგორმე თავი
ამ ოხერ-ტიალ
წუთისოფელში!

1995 წელი
ქვიშხეთი

ეპიტაფია

გაცრუებული ოცნება,
გაწყალებული წლები,
სევდით მოსილი წარსული
და უიმედო ხმები.
ცხოვრება, როგორც სიზმარი,
დანატოვარი ვალი,
ოფლი, დაღვრილი უაზროდ,
წაშლილი გზა და კვალი.

1990 წელი

ვერვინ წამართმევს!

მ.....ს

მე – სიყვარულით,
შენ – რისხვით მიმზერ,
რისთვის მიწერები
რა ავი ხარო?!
ასე უგულო,
ასე უგრძობი,
თვითონ არ ვიცი
რად მიყვარხარო.
შენ – მეჩხუბები,
მე, – გეფერები,
ამ ცის კიდეზე
ერთი მყავხარო,
ვერვინ წამართმევს
მე შენს სიყვარულს,
თუნდ წამეკიდოს
მთელი სამყარო!

2003 წელი
ქვიშხეთი

ღიმილის სევდა

ნინო გელაშვილის მშობლებს
ქალბატონ ზაირასა და ბატონ იუზას

ნუგეშს უფალი იძლევა მხოლოდ,
გიმზერთ და თითქოს სულში ღამდება,
ცხოვრება საზარ სიზმარს ჩამოჰგავს,
ვიდრე ხარ ქვეყნად, რომ არ თავდება.

ღიმილშიც სევდა მოსავთ თქვენს თვალებს,
გულებიც თქვენი, ვგრძნობ როგორ ბორგავს,
სახლის წინკარში თუთის შრიალი,
ნინოს ლექსებს და ფიქრებს ჩამოჰგავს.

აღბათ სუსტ მხრებმა ვედარ გაუძლო
ამდენ ჭირ-ვარამს და ამდენ ტკივილს
და მშობლის აღერსს მონატრებული,
სადღაც მიჰყვება სამყაროს ბილიკს.

დარჩა სურვილი, ნატვრა რამდენი,
გრძნობით და ცრემლით სავსე ბარათი,
ლექსში აუნთეთ სულის სავანე
და უკვდავების ძეგლი მარადი!

20/I 2007 წელი

ნინო გელაშვილის ხსოვნას

თუმც კარგად ვიცი თუ ვუთისოფელში
ყოფნა-არყოფნა არაფერია,
მაგრამ რა ვუყოთ გული რომ ნადვლობს,
ამ ლამაზ გოგოს, ზღაპრის ფერიას!...

ღიმილით მოხველ სუსხიან წლებში,
იმ ჯოჯოხეთის ქარსა და მტვერში
და მუზეუმის ცივი კედლები
ნაზად მოქარგე ყვავილთა ფერში.

როგორ დაგვწყვიტე გული შენ, წასვლით,
მუხა წაგვართვი ლექსების ლამბვის,
ამ ჭერქვეშ ახლაც კრთის ათინათი
შენი ხატების და შენი ლანდის.

ამ გაუსაძლის ტიალ სოფელში
როგორ გვაკლიხარ, როგორ გეჭირდები,
ზღაპრის ქვეყნიდან ფერიად მოსულს
არ დაგივიწყებთ ვიდრე ვიქნებით.

2004 წელი

ცხოვრება

მოუსვენარო ცხოვრებაჲ,
მთა-ბარს მატარებ, მინდორს,
მხიბლავ მაცდური ქალივით
მერე კი აღარ მინდობ.

1999 წელი
ქვიშეთი

მსურს

მსურს რომ ვაკეთო საქმე ისე
გულმოდგინებით,
ისე ერთგულად, მონდომებით
და რუდუნებით,
როგორც დრო-ჟამი, ეს საწურთო
ჩვენი ცხოვრების, –
აუჩქარებლად ნელა-ნელა
თხრის ჩვენს საფლავეებს.

2001 წელი
ქვიშხეთი

საით წავიდე

საით წავიდე,
მირჩიე ღმერთო,
არსად სიმშვიდე,
ომია, ვქრები.
ჩემი წვალება
ვის უნდა ასე,
ვერ ამიხსნია,
ვერაფერს ვხვდები.

1991 წელი

* * *

ხელისუფლების არამზადებს

როგორ ტანჯავენ
ხალხს და ქვეყანას
ეს უბადრუკი
მომაკვდავები,
გაუმადრობის
სენს შეუპყრიათ,
ღეშს დახვევიან
როგორც ყვავები.

2002 წელი
ქვიშეთი

სასაფლაოზე

ზოგი მზის ქვეშ და ზოგი ჩრდილში წევს,
ქვიშის გორები, ზოგან ქვა ყრია,
ზოგს ყვავილები, ზოგს ლოდი გულზე,
აქ აღარავის არ აყვედრიან.

მიწა საყოფად ერთი გოჯია,
ვალი აღარ აქვთ, აღარც ნისია,
არც არჩევანი, არც არადანი,
აღარც მიზანი, აღარც მისია.

აგერ მშობლები, ერთად მარხიან,
აქვე ბიძაა, ეს – უცნობია,
აქ ცისფერთვალა, ღამაზი ქალი
სიყვარულზე რომ უოცნებია.

აქ - ჩემი ძველი მეგობარია,
აქ - მომღერალთა გუნდის ბანია,
ესეც მხატვარი, სულ რომ გალოთდა...
ეს კი ნაცნობი ხელოვანია.

აქ არის ყველა, მამულისათვის
ვინაც იღწვოდა და უფიქრია,
ჩვენი დიდება, ჩვენი წარსული,
ჩვენი ნიჭი და გონი რომ ჰქვია.

1989 წელი.

მეგობრის ხსოვნას
მურად ღონდაძეს

რად დაივიწყე ძმობა,
წმინდა, ხალასი, ჩვენი?
ძმაო, ღალატი გცოდნია
მეგობარს ეს არ შეენის!
აღარც ღიმილით მხედები
და არც ტკივილით, სევდით,
ორნი შემოვრჩით ძმობას
დავრჩი ნაკლები ერთით.
გვისაუბრია ხშირად
სიკვდილზე, სიცოცხლეზე,
ცოტახანს კიდევ ერთად
გვევლო ამ ტიალ გზებზე.
ვინ შენ და ასე ყოფნა,
უქმად ეგ ოქროს ხელი?!
ბიჭო, აიღე ფანდური
თქვი რამე, გულის მწველი!

2007 წელი

არ დამთავრდება

არ დამთავრდება
ო, ეს წამება,
ვიდრე მაქვს გრძნობა
და პირში სული,
ვიდრე მაწუხებს
მამულზე ფიქრი
და ვიდრე ფეთქავს
ამ მკერდში გული!

2006 წელი

სიცარიელე

ცხოვრების გზაზე კაცი
მუდამ რაღაცას კარგავს,
ნაცნობს, მეგობარს, ბიძას,
სიკვდილი რიგებს მარგლავს.
მიდის და მოდის წლები,
მივდევთ ცხოვრების აკარგს
და ჩვენი წასვლის მერე
ჩვენც დავაკლდებით სახლ-კარს.

1990 წელი

ცხოვრება

ცხოვრებაგ ავფიქრიანო,
წლები რა სწრაფად დიანო?
შენს გზებზე მოხეტიალეს
მუდამ ცრემლები მდიანო.
ხანდახან გამოიდარებ
რა ღამაში ხარ მზიანო?
ნეტავ შენს ბაღში ოდითგან
მოსავალს, როგორ მკიანო?!

ჩემს პატარა თამარს

ჩემო პატარა, სულის ნათელი,
ქვეყანას შენით თუ შევხარივარ,
შენ რომ გიყურებ დარდი მიქრება
სულ შენ გნატრობ და შენს ლოდინში ვარ.
როგორც შექურა უკუნ ღამეში,
შენი ციმციმით გზას რომ მინათებ,
ამ გზას მოვეყვები, რომ არ დავეცე,
ჩემო სულის და თვალის სინათლე.
ამ ყრუ, ნაღვლიან დღეთა მორევში
სიცოცხლის წუთებს შენ მიხანგრძლივებ,
ამაობის მწუხრის ველიდან
შენკენ მოვარდევ ჯანდსა და ნისლებს.

1996 წელი. ქვიშხეთი

ბრმა მეთარე

მეზავრთა სალონში მღერის
მოხუცი დაურდომილი,
მღერის ... საბრალო ლუკმას
იხვეჭს თმებდათოვლილი.
ზის უსინათლო კაცი,
ხელჯოხით, თარით ხელში,
პატარა ბიჭი ქუდით
შესაწირს ითხოვს ხალხში.
წირავენ ხურდას, კაპიკს,
ხალხი ჰანგებით მთვრალი,
მღერის, ნათელს ფენს ირგვლივ
თვით ბრმა და სხიფჩამქვრალი ...

1995 წელი

სხვაობა

ვუსმენ, უფსკრული გვაშორებს,
მამოწმებს თვალის მახვილი,
სულ სხვა თარგზეა მოჭრილი
ეს ძეგლისძეგელი თაღლითი.

1998 წელი

შეგარდნადის ხელისუფლებას

ჰე, ქართველებო,
არც ქართველებო,
რა დღე აწიეთ
წაქცეულ მამულს?!
მეტი პატივი
ეკუთვნის თქვენზე,
ერთგულ პირუტყვებს,
თავლაზე დაბმულს.
რა დღე აწიეთ
წაქცეულ მამულს,
გაზიდეთ ოქრო,
მთა გრანულების,
გავხდით საკბილო
და ბედისწერა,
ედუარდების და ნანულების.
თქვენი სტომაქის
გაუმადრობა,
მიზეზი გახდა
ქვეყნის აკლების,
სპობენ სამშობლოს,
იმედს, მომავალს,
ეს უგუნური
მიწის მატლები!

2000 წელი

ორფეს ვირებს

გათავხედდნენ და გალადდნენ
ჩვენში ორფესი ვირები,
იეროყინეს და ივირეს,
გახდნენ ცნობილი პირები.
გახდნენ მთავრობის წევრები,
მოიწვევს კაბინეტები,
დარბიან დაკუნტრუშობენ,
გენერლის ფორმით, კანტებით.
თუმც არჩევნებით მოვიდნენ
ეს დამთხვეული გიჟები,
აიკლეს მთელი ქვეყანა,
მოშალეს ბაზარ-ბირუები.
ზიდეს, რაც შეძლეს წაიდეს,
ქუდი ყავარზე გაიდეს,
ყველა გაყიდეს, გაწირეს
და არც სამშობლო დაინდეს.

2002 წელი

წესი

წესად გვაქვს - მიწას მივაბარებთ,
გაშლიან სუფრას,
შესანდობარი რომ შეისვას
ერთ ჭიქა ღვინით,
ერთს-ათს აყოლებს, გამოთვრება,
მოსთქვამს, აბოდებს,
წაბანცაღდება, ნელი-ნელა
მიდის ღიღინით.

1995 წელი

სული

იღვცის სული, იღვცის სული,
სულ მუდამ, გარეთ, კარში,
ჩემგან რომ იხსნას თავი,
მაღლა გაფრინდეს ცაში.

1997 წელი

ჰიმნი ბავშვებზე

ჩემო ბავშვებო, ჩემო მერცხლებო,
ამ ლექსს თქვენ გიძღვნით და გეფერებით,
ნეტავ იცოდეთ, გულს როგორ ატკობს,
თქვენი ჭიკჭიკი და სიმღერები.

თქვენ ხართ იმედი და მომავალი,
თქვენია ეს ცა, ეს მთა, ველები,
თქვე ხართ სახატო და სალოცავი
და საქართველოს სადიდებელი.

მოდი, ვუძღეროთ ერთად სამშობლოს
ნახეთ რა მზეა და რა ფერები,
მადლიან მიწას სჭირდება გული
თქვენი ნიჭი და გამრჯე ხელები.

ჩემო ბავშვებო, ჩემო მერცხლებო,
ქვეყნის იმედად ღიმილით გველოთ,
სამშობლო მიწის მზის ყვავილებო,
სიცოცხლე ჩემი, თქვენ შემოგველოთ!

2004 წელი

უშედგო ცდა

აწყო, აწყო,
ვერ დააწყო,
ისევ სცადა,
ისევ აწყო,
იჯახირა,
ითავცემა,
ისევ მაინც
ვერ ააწყო.
აერია,
დაერია,
გადააწყო,
გადმოაწყო,
არაფერი
გამოვიდა
არ იქნა და
არ დაეწყო.
ბოლოს ხელი
ჩაიქნია,
საიქიოდ
გამოეწყო.

2001 წელი.

კვლავ მოგილოცავ
ვუძღვნი ქალბატონ მაყვალა ხაჩიძეს

საიუბილეოდ

გადიჯირითეს მრისხანე წლებმა
ცხოვრება ისევ მკაცრია, რთული,
შენ კი, ასეთი მახსოვხარ მუდამ
მგრძნობიარე და უცვლელი გულით.
დრო ჯერ წინა გაქვს - თავზე საყრელი
და კვლავ გაუძლებ ამ ღრმა დინებებს,
მრავალ წლის შემდეგ ისევ შევხვდებით,
კვლავ მოგილოცავ, თუკი ინებებ...
წლების მუქარა ნუ შეგაშინებს,
დარიც იქნება და ნიაღვრებიც,
გხედავ მომხიბვლელს და მიხარია,
რომ ძველებურად ღიმილით მხვდები.

2008 წელი
25 იანვარი.

გულმა მითხრა

გულმა მითხრა რომ ნუ ითვალთმაქცებ,
მხოლოდ მე მენდე, მე დამაცადე,
ჩემს ხმას მიენდე, როცა განიშნებ
მაშინ ამომთქვი, მაშინ დამცალე.
თუნდ მოკვდე, ყალბ გზას ნუ ამოირჩევ,
შენს სტვირს, შენს საყვირს მაშინ ჩაბერე,
როცა მე გეტყვი, როცა განიშნებ
და შენთან ერთად მეც ამამღერე.

2000 წელი

კაცის ღირსება

ჯონი ქიტიაშვილს

კაცობით, ცხოვრების წესით,
საქმითაც წინ ხარ ბევრთანა,
მართალი, როგორც სინდისთან
ასევე მაღლა ღმერთთანა.

დღეს სარეველად უღირსნი
გარს მოსდებიან მჭლე ხანას,
მსგავსი კაცები ამ ცის ქვეშ,
ალამაზებენ ქვეყანას.

2007 წელი

ვიბრძვით

ვიბრძვით სპარსეთს, ვიბრძვით თურქეთს,
ვიბრძვით რუსეთს, ამერიკას,
ვიბრძვით ყველა სისხლის მწოველს,
ჩვენს სხეულზე ეკალ-ბირკას.

ვიბრძვით ყველა ხელისუფალთ,
ვირჩევთ, მოდის ახალ სენად,
ვიბრძვით მუდამ ღირსებისთვის,
ვიბრძვით თავის დასახსნელად.

2001 წელი

ჩემო ჯონკა და ჩემო გიშერო

გუძღვნი ანიკო ლაცაბიძეს.
გაჭირვების წლებში ყველამ სხვადასხვა გზა მონახა
თავის გადასარჩენად.

ჩემო ხარებო, მოდით უღელში,
სარჩოდ დავთესოთ შვრია და ქერი.
მადლობა უფალს ლუკმა პურისთვის,
რომ გაგვითენა დილა მზისფერი.
ჩემო ჯონკა და ჩემო გიშერო,
არ გვიცხოვრია ეს დრო ღირსებით,
რა დამავიწყებს იმ საშინელ დროს
თქვენი ქედებით როგორ მიხსენით.
მიხსენით თქვენი ერთგული შრომით,
ტვირთს ძლივს ათრევდით და გაჭირვებით,
მე კი ხანდახან გაჯავრებისას
ბეჭებზე სახრეს გადაგიჭერდით.
რით გაუძევეთ საშინელ ჭაპანს,
ცემას, არც ლანძღვას მიმასხოვრებდით,
რადგანაც თქვენთვის უცხოა ბოღმა
არ გიცხოვრიათ კაცთა ცხოვრებით.
გადარჩენისთვის იბრძოდა ყველა,
მსხვერპლად აქცია დრომ არა ერთი,
ბევრმა სამშობლო დატოვა ტკბილი,
მე კი თქვენ მყავდით იმედად გვერდით.
ჩემო ჯონკა და ჩემო გიშერო,
არ გვიცხოვრია ეს დრო ღირსებით,
რა დამავიწყებს თქვენი წვალებით,
თქვენი ქედებით, როგორ მიხსენით!

2007 წელი.

რამდენ არაკაცს იტანს ეს მიწა

რამდენ მშრომელს და პატიოსანს,
რამდენ ამაგდარს,
რამდენ წესიერ მამულიშვილს,
რამდენ ამდაგვარს,
ვხვდები ყოველდღე ჩემს მიწაზე
და ჩემს მამულში,
მათ დანახვაზე ხარობს გული,
მზე ჩადის სულში!
მაგრამ რამდენი არამზადა,
რამდენი ბნელი
დადის, დაძვრება ჩემს მიწაზე
რამდენი გველი,
აქ სახლობს ისიც, ვინც მამული
მტერს, ღუშმანს მისცა,
ვინც საინგილო, სამაჩაბლო, –
გაყიდა რიწა!
ვინც ყიდა სული წინაპრების,
საფლავის მიწა,
რადენ მამაძაღლს და არაკაცს
იტანს, ეს მიწა!

1996 წელი

ხელისუფლებას

განუსაზღვრელი
ძალაუფლებით,
თაფლის ბუზები
იქცეო ქუნქლებად,
ჩვენი ცხოვრება
ასგზით ნაფლეთი,
ქარს გაატანეთ
ნახევ ფურცლებად.

2003 წელი

ღრუბელი

გადაფაქვია
ღრუბელი ზეცას
და როგორც მკვლელი
სინათლეს ახშობს,
ვინც კაცის სულში
ხელს აფათურებს,
მიზანს ისრულებს,—
გულს ტყვიას აჭდობს!

1995 წელი

ორი სიზმარი

ორია ჩვენი სიზმარი, –
ღამისაა და დღის არის,
ხან დღის, ხან ღამის მეზავრი ვარ,
ერთ მთვარის, ერთი მზის არის.
ორივ ღამაში მაცდური,
ორივ ბრდღვიალა ღამპარი,
მათ ცქერასა და ნატვრაში
მიფრინავს ჩვენი ზღაპარი.

1996 წელი

ექსპრეზიდენტ შვეარდნაძეზე

მინდა გიამბოთ
ერთ დიდ ვერაზე,
ზღაპარი ერთი
და სენსაცია,
ჯილდოდ პენსია
და თავი შერჩა
თან სამთავრობო
რეზიდენციაც!
მტერს ჩააბარა
ჩვენი სამშობლო,
უყვარს სიბნელე,
ბნელში ჩურჩული,
ცოცხალ გვამს სული
ცოდვით სავსე აქვს,
დაუსჯელია
დღეს ეს ურჩხული!

2002 წელი

სიტყვის ტყვიები

პირიდან სიტყვის ტყვიები
მოფრინავს როგორც ქერტლი,
ის თავის საქმეს აწყობს,
ხალხი კი – მისი მსხვერპლი.

2001 წელი

თავშესაქცევი

უმუშევრები, მშვიდრები,
დომინოს თამაშს ვიწყებთ,
ეს სუსხიანი ზამთარი
იქნებ როგორმე გატყდეს,
სულში გაჩრილი ტკივილი,
სულშივე რომ არ ჩარჩეს.

1994 წელი

სატყუარა

სიცოცხლე ჩვენი
სატყუარაა,
ცხოვრება ჩვენი -
მუდამ გვაცდუნებს,
შეცდომას ვხვდებით,
სიკვდილის ცელი,
როცა ყველაფერს
აუფასურებს.

2000 წელი

* * *

ბევრჯერ თავს ვკითხე-
მაინც ვინა ვარ?!
არ აქვს პასუხი
სწავლულს, არც მისანს.
ვგავარ უბადრუკს,
დაგდებულს მტვერში,
უმისამართოდ
გასროლილ ისარს.

1997 წელი

რიგი

აქ, ამ საწოლში, ორი წლის წინათ,
გარდაიცვალა საბრალო დედა.
ახლა კი აქ წევს მოხუცი მამა, -
ჩვენი საწუთროს მორიგი მსხვერპლი...

მერე კი, ჩემი რიგიც დადგება,
არ ყოფნის ქვეყნის საგზურით, ვიზით,
განიბუნის მკრთალი ნათელი სანთლის –
სუნი საკმევლის და ყვავილების...

ამაოების გზის დასასრული...
დრო – შემოდგომის ფერისცვალების,
აკორდი ბოლო, ამ პაროდის, -
ნება განგების თუ ჩვენი ღმერთის.

2000 წელი

არ დაიღია

არ დაიღია ჭირი,
არა და აღარ მიდის,
ვეღარ დავდექით ფეხზე
თვალებში ვუმზერთ სიკვდილს.
გაძაღლდა ყოველი დღე,
ხალხი ყველაფერს ყიდის, -
ოჯახს, სიყვარულს, სინდისს,
ცხოვრება მიდის, მიდის...

2001 წელი

მტრისაგან მიტაცებულ აფხაზეთს

სამშობლოს ცაო, ლაუვარდო,
სხვას ატკობს შენი მთებო,
„ჩემი კაცობის გვირგვინო,”
შენით ხარობენ სხვებო.
შენს ღამაზ მკერდზე ჯირითობს
გაღაღებული მტერიო,
შენი აღერსი მწყურია,
გიხილავ ან მოვკვდებიო!

1999 წელი

წუხილი

ვიდას მოვუხმით საშველად?
სიცოცხლე აღარ მინდა!
დღეს თვით გამხდარა საშველი,
სალოცავები, წმინდა!

2007 წელი

მომრავლდა

ხალხისთვის აღარ სცალიათ,
სავარძელზეა დაობა,
მომრავლდა - უმისამართო
და დაკარგული თაობა.

2004 წელი

გზა

გავეურებ წარსულს,
ჩემი ყრმობის გზებს,
გზებს აწ გამოვლილს
და კვალს არეულს,
ჩემი ცხოვრების
აბურღულ გორგალს,
ოდეს ჩემს ფიქრს და
იმედს შორეულს.
მეც ბევრ სხვასავით
დამებნა გზები,
ვერ მივაგენი
ჩემს სულის სადარს,
ამაოდ დავშვრი,
შემომადამდა,
დაღლილი ახლა
დაეხედები ავდარს.

2001 წელი

ვეძებ

ვეძებ, ვპოულობ, ვკარგავ,
ვისდი – ყველაფერს ხარკად.
სიცოცხლე ტვირთად, ბარგად,
გზაზე სათრევად, დარდად.

2001 წელი

კაცის სასჯელი

კაცის სასჯელი მიიღება ღმერთზე, დაუნდობელი,
ჩაქსოვილია ბოროტება, ნდობის ტალონი.
არ არის მასში სიმართლის არც სხვა ეტალონი,
ჩაქსოვილია სულელური ქვეყნის კანონი.

ვერავენ შესცვლის ზეციურის ნებას და კანონს,
რამდენიც უნდა - ახალი თქვან და გზები კვალონ,
რამდენიც უნდა - სისხლიანი ხელები ბანონ,
რამდენიც უნდა - სიტყვები და აზრები ცვალონ.

დამნაშავეა და დამრღვევი ღმერთის კანონის,
კაცი, სულეველა სიმართლის და სწორის დამმხობი,
ერთი ცოდვილი მეორეს სჯის, აკრავთ მანტია,
შენ რომ მოგაშთოს, ის საბელიც, კაცის ფანდია!

2000 წელი

1999 წლის მოწვევის პარლამენტარებს

გალაღებული
და გაბადრული
მოსჩანს ეკრანზე –
ყეყეჩთა სახე,
ცემა ერთ-ერთის
გინება, ღანძღვა,
აღვირახსნილი
ჩხაილი მკვახე;
ღმერთი წაგვართვეს,
იმედიც მოკლეს,
მოსპეს სინდისი,
წმინდა ყოველი,
წაგვართვეს ფუძე,
რწმენა, სახატე,
ქვეყნად უფლება -
ჩვენი სიცოცხლის!

2001 წელი

ვერ მოგშორდები

ვერ მოგშორდები
ჩემო სამშობლოვ,
აბა, სხვის კარზე
რა ვქნა, რა ვნახო?!
ნეტავ, ოდესმე
თუ მეღირსება
გაბრწყინებული
ცამდე რომ ვნახო?!

2000 წელი

რამდენი რამე შემშლია...

ვიყავი და არც ვიყავი,
ნაცნობ-უცნობიც, უცხოც,
საჭირო? – არც თუ საჭირო,
ერთი გამვლელი, უფხო.
რამდენი რამე შემშლია,
რამდენი რამე ღმერთო,
რამდენი ცოდვა მიქნია,
ერთ კაცს რამდენი მერგო!

2002 წელი

ქვიშხეთის ზეცა

ვუძღვნი ქალბატონ ნარგიზ ტატიშვილს

მიჰქრიან წლები, ცხოვრებაც მიჰქრის,
ყოფას უბადრუკს ფასი აქვს ჩაღის,
მიჰყვება ჟამი ნაღვლიან დღეებს,
სიღამაზე და სინაზე ქაღის.

ლოდინით დაღლილს გატყვია სევდა,
რამდენი ნატვრა დროს გაჰყვა ქარზე,
რამდენი გული სინაზით სავსე
სიკეთისათვის გაკრულა ჯვარზე..

სულის საღბუნად ხსოვნაა გულის,
ჩვენი სიცოცხლის ის ციციქნა წვეთი,
როს პოეზიის მადლი გვატკობდა
და სიღამაზე ქვიშხეთის ზეცის!

2006 წლის 31 აგვისტო
ქვიშხეთი

გასაუბრება დედის აჩრდილთან

სსოვნად ტკივილი დატოვე დედა,
(ამწვანებული ორიოდ ბელტი,
ეჰ, ის დრო იყოს, ვხარობდით ერთად,
სხვა არაფერი არ მინდა, მეტი!

დედა, შენს მერე ვწვალობ და მიჭირს,
ჯოჯოხეთში ვარ გამთელეს ფეხით,
ბევრი ჩემს ტკივილს და გაჭირვებას,
ხვდება ხითხითით და მანჭვა-გრეხით.

დრო შეიცვალა, სამშობლოს სჯიან,
კრძალვა და შიში აღარ აქვთ ღმერთის,
უიმედობამ - იმედს აჯობა,
ღიმილს კი დარღმა, ცრემლებს რომ ერთვის.

აღარაფერი დატოვეს წმინდა,
დახნეს ქვეყანა ტიალი, ბნელი,
ჯოჯოხეთიდან გაქცევა მინდა
და ახლა ბედის განაჩენს ველი!

2003 წელი

არ მიყვარს

არ მიყვარს ქალი ჭარტალი
და არც უღვინოდ კასრი,
არც ლექსი მჭლე და უძარდვო
და არც სულელის აზრი.

2004 წელი

თანაგრძნობა

ვუძღვნი მრავალჭირგადატანილ
მშვენიერ პოეტ ქალს
მარი აბრამიშვილს

შენს სამშობლოში
ნაზი ქალი არ გაგახარეს,
ყველა გაწირეს –
ვინც არ ემო, ვინც ვერ მოხარეს,
წლები მოგტაცეს
გაფურჩქნული და სილამაზე,
ყველაზე დიდი
განძის კარი გადაგირაზეს!
ციხის საკანში
სევდა დაგრჩა - წართმეულ წლების,
შაფ-ფხიან პურის
გახსენება, ნატვრა ბალანდის,
ცხოვრება შენი
გაასხვისეს, მიანდეს ცრემლებს,
იმედოც შენი
წაულიათ დესპოტთა მდევერებს!

2006 წელი

გუბღენი მ. . . ს

ეს დრო, ეს წლები,
სომ შენ მაჩუქე,
შენ დამისხენი
და შენ მაცოცხლე!
შენ რომ მიეგარდი,
ასე ძლიერად,
ღირდა ამისთვის –
ჩემი სიცოცხლე!

2004 წელი

არ ღირსებიათ

წავიდა ბევრი
თაობა ისე, -
წყალს ჩაეყრათ
შრომა და გარჯა.
არ ღირსებიათ
ნათელი სხივი,
თვალებში მხოლოდ
სიკვდილი ჩარჩათ!

2005 წელი

გავს და არა გავს

ქუჩის კუთხეში, გადასასვლელთან,
ნაცნობი სახის გამოკრთა ელვა, -
სახე, რომელზეც მიოცნებია!...
გულს უცნაური დაეტყო ღელვა...

გავს და არა გავს იმ ქალს ეს სახე,
ღმერთო, რამდენი გასულა წელი!
ჩემს საოცნებო კოშკებს როგორ შლის
დროის სასტიკი მსახვრალი ხელი!

ეს რა მოსვლია შენს შავ დაღალებს,
ლეგა ღრუბლებს რომ გიგავდა გუშინ?!
თვალები? ნუთუ ის თვალებია,
ბიჭი რომ დაჭრა ოდესღაც გულში?!

1988 წელი

დედას

რაც დრო გადის, რაც რომ ჟამი ქრება,
მემატება ნაღველი და სევდა,
როგორ მტკივა უშენობით გული, –
მენატრები, შენზე ვდარდობ, დედა!

გადამღალა ღამეებმა, ფიქრმა,
ნეტავ იყო ისევ ჩემთან, ნეტავ,
როგორ მინდა გნახო, მოგეფერო,
როგორ მინდა, როგორ მინდა, დედა!

მოლოდინში გადის ჩემი წლები,
მესიზმრები, ძილში სულ შენ გხედავ,
როგორ მინდა გადავლილ წლებს მივწვდე,
ძველებურად იყოს ისევ, ნეტავ!

2001 წელი

როგორ არ ამკობს შენს მშვენებას!
ვუძღვნი მ . . . ს

ამოვეფარე მწარე ფიქრებს დასჯილი კაცის,
თითქოს მზე ჩაქვრა და დაბნელდა სიცოცხლის დღენი,
როგორ არ ამკობს შენს მშვენებას ო, ეს სიმკაცრე,
სულის საჯველად და წამებად, რომ მომიძღვენი.

ნაცვლად სიყვარულს, ღიმილს გიძღვნი ვერ ვიმეტებ სხვას,
მინდვრის ყვავილებს დაგიკრიფავ ათასფერადებს,
ნუთუ ამისთვის მერე შენგან მოვიმეობ რისხვას,
სულ ასე დამსჯი და არ მეტყვი ისევ არაფერს.

გახსოვს? ოთახში ნაღრძობ ფეხით ძლივს შემოხვედი,
აცრემლებული ტკივილისგან ჩამოჯექი იქვე,
შენს ფეხს შეეხებ, ნახს, ჩამოქნილს, დაჭიმე ფროთხილად
და გაგიარა სანატრელო ტკივილმა მყისვე.

შენი ხატება, შენზე ფიქრი რომ არ მასვენებს,
ვისი ბრალია ვისი მითხარ, ო, ნეტავ მოვკვდე,
თუმც შუბლშეკრული მხედები მუდამ, მიყვარხარ ისევ,
ვერ შევძლებ ჩემო, შეგიძულო შენსავით ოდეს!

2003 წელი

პური გათავდა?

1961 წელი ნოვოსიბირსკი
პურის კრიზისია. მაღაზიებში
უზარმაზარი რიგებია.

პური გათავდა? ვკითხე გამყიდველს,
ჰო, რა ხანია - ილიმის ქალი,
ქალი ტანსარო, წარბგადაწნული,
ვეღარ მოვწყვიტე ერთ წამსაც თვალი.

პური გათავდა? - მივმართე სხვა დროს,
ჰო, ამბობს ეჭვით, მილიმის ქალი,
რა ვქნა, ვერ ვიცლი ადრე ვერ მოველ
ჩემთვის ვთქვი ისე, ვიმართლე თავი.

პური მოგართვა? - მკითხა თვითონვე,
მორიგ "რეისზე", როცა მივედი.
პური არ მინდა შენ მომენატრე,
და სანახავად შენთან მოვედი.

რალ? - ილიმის შოლტივით ქალი,
მომიახლოვდა ნარნარი ტანით,
ნეტავ, ლამაზო, მქონდეს უფლება,
შენთან შეხვედრის და პაემანის!

ბიჭო, რას მეტყვი იქ პაემანზე,
იცინის ისევ ეს ცოდვით სავსე,
გეტყვი: მიყვარხარ, ჩაგიკრავ გულში,
მთელი სიცოცხლე ვიქნებით ასე!

1970 წელი

სარჩევი

წინასიტყვაობა	7
ჩემი რწმენის გზა	9
ქართველ ახალგაზრდებს	11
საქართველო ჩემო ტკბილი	12
სახლი	13
კარგია	14
ადამიანს	15
* * *	16
* * *	17
დედას	18
წარსულის საშინელი აჩრდილი	19
მარტობა	20
გახსენება	21
* * *	22
ო, წლებო, წლებო...	23
რით განვსხვავდებით ძაღლო მე და შენ	24
წმინდა მარიამის ეკლესიაზე	25
უცნობ ქალს	26
გახსენება	27
პეტრე ბაგრატიონს	28
შედარება	29
სონეტი	30
სიმშვიდე	31
წვიმა	32
გახსენება მტკვრის ნაპირებთან	33
დიას	34
შვილებს	35
შვილებს	36
თიბათვე	37
მონატრება	38

ფიქრია ჯულუხაძეს	39
ქვიშხეთი	40
ტელევიზორი	41
კლარა გელაშვილს	43
კიდევ იცეკვეთ!	44
გახსენება	45
ორმოცდაათი წლის გავხდი უკვე	46
გოგი გუდაძის ხსოვნას	47
ცდა	48
მიწის მატლი	49
გახსვისებული ცხოვრება	50
შენი სურნელი	51
ლეკის გზა	52
* * *	53
სხვის სიცოცხლისას	54
ცხენი	55
რჩეულთა ხვედრი	56
სამშობლოს ტკივილი	57
მიწა	58
ამინდი	59
სინანული	60
უაზრო ყოფა	61
აღვირი ახსმეს	62
მამული	63
* * *	64
მზიას	65
ნაღვლიანი დრო	66
ბედნიერება	67
ბოლო წუთები	68
მეგობარს	69
ნატვრა	70

ექვი	71
აღარ მიყვარხარ ზამთარო	72
ჩვენი ცხოვრება	73
დავითის ანდერძი	74
მეგობრის ხსოვნას	75
გუძღვნი მ.....ს	76
დიდედას	77
არაფრისთვის	79
ასეთ ცხოვრებას!	80
ნეტავ ვიცოდე	81
გუძღვნი მ.....ს	82
დედის ვალი	83
დემოკრატია მოდის	85
მგზავრი	86
ფიქრი ტყეში	87
გოგოვ, გოგოვ, პაწაწინავ!	88
საკუთარ თავს	89
სახუქარი	90
ჩემო უფალო	91
რამდენ ერთს	92
მოულოდნელად გვამცნეს	93
ღმერთი გადმომხედავს	94
შევარდნაძის ხელისუფლებას	95
ბოლო სიტყვა	96
მეზობელი	97
ჭეშმარიტება!	98
ყბედობენ ხელისუფალნი	99
გლობალიზაცია	100
წუთისოფელი	101
ეპიტაფია	102
ვერვინ წამართმევს!	103
ღიმილის სევდა	104

ცხოვრება	106
მსურს	107
საით წავიდე	108
ხელისუფლების არამზადებს!	109
სასაფლაოზე	110
მეგობრის ხსოვნას	111
არ დამთავრდება	112
სიცარიელე	113
ცხოვრება	114
ჩემს პატარა თამარს	115
ბრმა მეთარე	116
სხვაობა	117
შევარდნადის ხელისუფლებას	118
ორფეს ვირებს	119
წესი	120
სული	121
ჰიმნი ბავშვებზე	122
უშედეგო ცდა	123
კვლავ მოგილოცავ	124
გულმა მითხრა	125
კაცი ღირსება	126
ვიბრძვით	127
ჩემო ჯონკა და ჩემო გიშერო	128
რამდენ კაცს იტანს ეს მიწა	129
ხელისუფლებას	130
ღრუბელი	131
ორი სიზმარი	132
ექსპრეზიდენტ შევარდნაძეზე	133
სიტყვის ტყვიები	134
თავშესაქცევი	135
სატყუარა	136
* * *	137
რიგი	138

არ დაილია	139
მტრისგან მიტაცებულ აფხაზეთს	140
წუხილი	141
მომრავლდა	142
გზა	143
ვეძებ	144
კაცის სასჯელი	145
1999 წლის მოწვევის პარლამენტარებს	146
ვერ მოგშორდები	147
რამდენი რამე შემშლია	148
ქვიშხეთის ზეცა	149
გასაუბრება დედის აჩრდილთან	150
არ მიყვარს	151
თანაგრძნობა	152
გუძღვნი მ...ს	153
არ ღირსებიათ	154
გავს და არ გავს	155
დედას	156
როგორ არ ამკობს შენს მშვენებას!	157
პური გათავდა?	158
ს ა რ ჩ ე ვ ი	159